

ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

ΠΤΟΙ

ΣΤΙΧΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

ΤΟΥ 19' ΑΙΩΝΟΣ

ΑΔΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΥΦΟΣ

ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ ΕΙΣ ΓΛΩΣΣΑΝ ΠΕΖΗΝ

ΕΠΙ ΤΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΙ

ΤΗΣ ΑΙΜΟΒΑΦΟΥΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΖΥΓΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 1898

ΥΠΟ

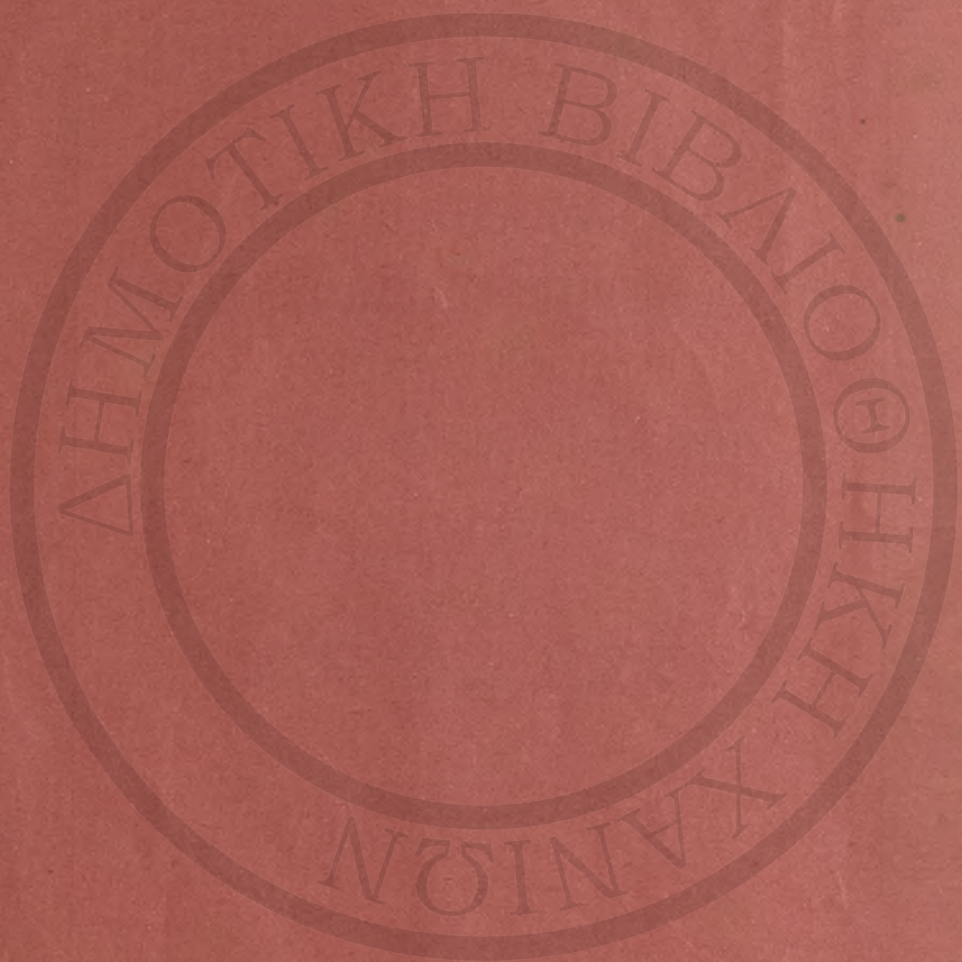
ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΧΡΥΣΟΠΗΓΙΤΟΥ ΤΟΥ ΚΡΗΤΟΣ

«Τετον δυνατόν ἠσθένησε καὶ οἱ ἀσθενεῦ-
στες περιζώσαντο δύναμιν (ὡδὴ γ' ψαλι).
» Πέπανται γὰρ ὁ ἀσθεὴς πᾶς δε οὐ μὴ μά-
θη, δικαιοσύνη ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλήθεια οὐ μὴ
» ποίησιν ἀρετῆται ὁ ἀσθεὴς ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν
» δόξαν Κυρίου (ὡδὴ ε').

ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩ ΧΑΛΚῃ

1898

εργασια 7-10

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

— ΧΑΝΙΩΝ —

Αρ. βιβλ. 56532
Χρονολ. 31-5-2000

Εισκότης. Περ. Κοιτης Φιλολ.

Αριθ. 889.59 / ΓΕ9

ΤΗ

ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΤΙ

ΤΩ ΛΑΟΦΙΛΕΣΤΑΤΩ ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΔΙ

ΓΕΩΡΓΙΩ

ΠΡΙΓΚΗΠΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΙ ΥΠΑΤΩ ΑΡΜΟΣΤΗ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΤΟΚΩ ΓΙΩ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α'.

ΑΦΙΕΡΩ ΤΟΥΣ ΣΤΙΧΟΥΣ ΤΟΥΤΟΥΣ

Υψηλότατε,

Τους φθόγγους τῆς καρδιάς μου θὰ σοῦ ἀφιερῶσω,
καὶ σὲ παρακαλῶ θερμῶς δεχθῆτέ μου τὸν πέθον.

Σ' ἐσένα πρέπει, πρίγκηπα, ἐπαύλεις καὶ διαμάντια,
καὶ ὄχι φθέγγοι τῆς καρδιάς ἤχοι καὶ τραγουδάκια.

Ἔχουν ἰδεῖ τὰ μάτια σου χιλιάδες ἀπὸ ταῦτα,
δεχθῆτε καὶ ἐτούτανε τὰ ταπεινά μου δάκρυα.

Δὲν ἔχω τι τὸ ὑλικὸν νὰ σοῦ τ' ἀφιερῶσω,
διότι ἦρα τὸν σταυρὸν καὶ ἄφησα τὸν κόσμον.

Ἔχω καὶ ἄλλο ποιὸ καλὸ κ' ἐκεῖνο σοῦ τὸ δίδω,
εἶν' ἡ εὐχὴ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐμένα τοῦ ἀθλίου.

Μὲ τοῦτο τὸ τραγούδισμα τὰ σπλάγγα μ' ἠσυχάζουν,
ποῦ 'λάχιστον δολάριον ἀφιερῶ μ'προστά σου.

Παρακαλῶ θερμὰ θερμὰ, δεχθῆτέ μου τὰ δῶρα,
τώρα ποῦ μ' ἐλευθέρωσες ἀπὸ τὰ τόσα χρόνια.

Μένω πιστὸς ὑπήκοος τῆς Ὑψηλότητός σου,
Ὁ Γερμανὸς ὁ ἱερεὺς δοῦλος καὶ πρόβατό σου.

α' Ἐὰν ἐπιλάβωμαι σου, Ἱερουσαλήμ,
» ἐπιλησθείη ἡ δεξιὰ μου· κολληθείη
» ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου ἔὰν
» μή σου μνησθῶ» (Ψαλμ. 136, 5-6).

Εἰς τίνος τὰ ὄτα δὲν ἐνηχοῦσιν οἱ φθόγγοι τῆς Ἀτλαντίδος ἀηδόνος¹, ἥτις ἀφοῦ ἐξέχυσε τὰ θλιβερὰ αὐτῆς μινυρίσματα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς φίλης αὐτῆς Ἑλλάδος, ἐθυσίασεν εἶτα ἑαυτὴν ἐπὶ τῇ ἀναστάσει αὐτῆς; Τίς δὲν παρατηρεῖ ἀλήθειαν ἀναντίρρητον ἐν τῷ ἀπερίττῳ ἐκείνῳ φθόγγῳ τῆς. . . δυεποῦς αὐτῆς γλώσσης, ὅτι ἡ καρδιά, ἡ ἕδρα αὐτῆ τῶν συναισθημάτων δὲν γηράσκει ποτὲ ὀλόκληρος; Καὶ πράγματι, ἀδελφοί, δυνατόν νὰ ἐπέλθῃσι στιγμήαι ἀπειλοῦσαι τὴν ὑπαρξιν ἡμῶν, δυνατόν ἢ τύχη νὰ ἐπέκλωσεν ἡμῖν, ὅπως μακρὰν τῆς φίλης πατρίδος καὶ τῶν φιλτάτων ἡμῶν βιώσωμεν, ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ ὅμως εἰς τὰ στήθη κοχλάζει, τὸ ἐν αὐτοῖς σάρκινον περιδλῆμα ὁ ἀχειροποίητος ναὸς τοῦ Θεοῦ, διατηρεῖ ἀλώβητα τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα ἐντάλματα, τὰ ὁποῖα ἡ δεξιὰ τοῦ Δημιουργοῦ ἀνεξιτήλοις γράμμασιν ἐπέγραψεν ἐπ' αὐτοῦ. Τίς μετὰ σεβασμοῦ καὶ συγκινήσεως ἐνωτιζόμενος τὴν ἐπὶ τὸν ποταμὸν Βαβυλῶνος ᾠδὴν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, τὸν ἱερὸν καὶ ὑψηλὸν ἅμα ὄρκον τῶν τέκνων τῆς Σιών «Κολληθεῖν ἡ γλῶσσα μου τῷ λάρυγγί μου, ἔὰν μή σου μνησθῶ», δὲν καθορᾷ τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου; — Εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ὁ δυστυχῆς εἶμαι μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς μου Σιών καὶ τὰ δάκρυα τῆς ψυχῆς μου ἔρρευσαν ποταμυδόν. Διπλῆθον τὰ ὑγρά κέλευθα καὶ ἐπ' ἀλλοθρόους ἤλθον βροτούς, ὡς ἄλλη Ἀλκιών, βαρυπενθῶν διὰ τὴν δυστυχίαν τῆς πατρίδος μου, ἀλλὰ τὰ δάκρυα ἐκεῖνα δὲν ἔσβεσαν τὸ ἱερὸν πῦρ τοῦ πρὸς αὐτὴν φίλτρον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον τοῦτο ἀνεροπίσθη. Τὰ δάκρυα ἐκεῖνα ἐξήγνισαν τὴν

(1) Βύρων.

καρδίαν μου, τὸ ὄργανον τοῦτο τῆς ψυχῆς καὶ ὁ Ὑψίστος μὲ κατηξίωσεν ὅπως οὐχὶ ἐν γῆ ἀλλοτρία ἀλλὰ παρὰ τοὺς τάφους τῶν πατέρων μου ψάλλω ᾠδὰς Κφ τῷ Θεῷ μου.

Ἄμα τῷ ἀκούσματι ὅτι τὴν ἱερὰν νύμφην τῆς Μεσογείου δὲν πατεῖ πλέον ὁ βέβηλος τοῦ κατακτητοῦ ποῦς, ἡ ψυχὴ μου ἐγένεν ἀκράτητος καὶ ἡ γραφίς μου ἔγραψε τοὺς πτωχοὺς τούτους στίχους.

Δὲν πρέπει, ἀδελφοί μου, νὰ ἐπιζητεῖτε ἐν τοῖς φθίγγοις τούτοις τῆς καρδίας μου ἱστορικὰς καὶ καθόλου ἐπιστημονικὰς ἀκριβείας, καθότι δὲν εἶμαι πτυχιούχος, ἱστορικὸς ἢ θεολόγος, ἀλλ' ἀπλοῦς λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου, γόνος ὅμως τῆς αἰμοφύρτου μεγαλονήσου, ἥτις διατηρήσασα ἀνεπαφον τὴν ἀγίαν πίστιν τῶν πατέρων μας, ἀνέθηκε καὶ εἰς ἐμὲ τὸ τέκνον της ὅπως ψάλλω τοὺς ἀγῶνάς της, τὰ βάσανά της, τοὺς πόθους καὶ τὰ αἰσθήματά της, μεταδώσω ὑμῖν τοῖς ἀδελφοῖς μου.

Μακαρίζετε, παραγγέλλει αὕτη, τέκνα μου, τοὺς πεσόντας καὶ σφαγέντας ἀδελφούς σας, τιμᾶτε καὶ σέβεσθε τὰς προστάτιδας εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις καὶ πάντας τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν ἀνάστασίν μου. Νὰ φανῆτε ἀντάξιοι τῶν προσδοκιῶν μου, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα δυστυχῆ μου τέκνα, καταυγασθῶσιν ἐν τῷ φωτὶ τοῦ σελαγίζοντος ἀστέρος σας.

Ναί, ἀδελφοί μου Κρηῖτες, ἀσπαζόμενος ὑμᾶς εὐχομαι ὅπως ὁ Οὐράνιος ἡμῶν Πατὴρ τὸ ἔθνος καὶ τὴν πατρίδα σκέπη, ἐπευλογούσης τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Χιλιάδες έμαζεύθησαν, έβραϊοι κι' αραπάδες
διὰ νὰ τοὺς έμπαίξουνε αὐτοὺς τοὺς Δεσποτάδες.
Γρηγόριον κρεμάσανε εἰς τὴν μεσαίαν πόρτα,
'ς τοῦ Φαναρίου τὸν ναόν, καθὼς τὴν βλέπεις τώρα.
Ἐπειτα έκρεμάσανε ὅλην τὴν Σύνοδόν του,
'Αρχιερεῖς καὶ προὔχοντας καὶ τὸ προσωπικόν του.

Οἱ κρεμασθέντες Ἄρχιερεῖς εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Κε-
ρατείου Κόλπου εἶναι οἱ ἑξῆς :

Ὁ Ἐφέσου Διονύσιος, ὁ Δέρκων Γρηγόριος, ὁ Τυρνόβου
Ἰωαννίκιος, ὁ Ἀνδριανουπόλεως Δωρόθεος, ὁ Ἀγχιάλου
Εὐγένιος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἄρχιερεῖς καὶ λοιποὶ τῆς Ὀρθο-
ξίας ὑπηρεταί (Βλέπε Ἱστορίαν Τρικούπη, τόμ. α'. σελ.
97, καθὼς καὶ Παπαρρηγοπούλου καὶ Κυριακίδου).

Εὐγένιον εκλέγουσιν ἀμέσως Πατριάρχην,
καὶ τὸν ἐπλησιάζουσι νὰ ἰδῆ, τί πάθαν ἄλλοι.
Ὁ Βερδελεῆς ἐπρόσταξεν αὐτοὺς τοὺς Γενιτσάρους,
νὰ τὸν ἐξεκρεμάσουνε καὶ νὰ τὸν ρίψουν κάτω.
Ἐβραῖοι τὸν παρέλαβον, τὸν ἔσερναν 'ς τοὺς δρόμους,
καὶ τὸν ἐβλασφημούσανε ὡσάν τοὺς αἰμοβόρους,
'Στὸν κόλπον τὸν Κεράτειον 'κεῖ μέσα τὸν ρίψαν,
καὶ κατὰ θεῖαν Πρόνοιαν 'ς τὴν Ὀδησσὸν τὸν 'βρῆκαν.
'Ἐκεῖ τὸν ἐνταφίασαν, μέσα εἰς τὴν Ὀδέσσα,
κι' Ἀλέξανδρος τὸν τίμησεν ὡς ἅγιον Πατέρα.
"Ἄς ἐπανέλθωμ", ἀδελφοί, εἰς τὰ παθήματά μας,
εἰς τὰς ἐπαναστάσεις μας καὶ 'ς τὰ ἱστορικά μας.
Τότε ἐγενικεύθηκε ἡ ἐθνικὴ ἐγέρση.
Μωρηάς, Στεργιά καὶ Εὐβοία κι' ὅλο τὸ σισιλέτι.
Εἴκοσι πέντε τοῦ Μαρτιοῦ, ἐπίσημον ἡμέραν,
τὴν ὕψωσεν ὁ Γερμανὸς 'ς τὴν Λαύρα τὴν σημαίαν.
'Ἐκεῖ ἐσυναχθήκασιν χίλιοι καπεταναῖοι,

κι' ἀπ' ὄλον τὸν Ἑλληνισμόν ἦτον προσκεκλημένοι.
Φιλέλληνες ἐφθάσανε μέσα ἀπὸ τὴν Λόνδρα,
καὶ ἔφεραν τὰ χρήματα κι' ἄλλα πολεμοφοδία.
Ῥώσσοι καὶ Γάλλοι, Βρεττανοί, ὄλοι μᾶς βοηθᾶνε,
ταῖς χώραις ὅπου ῥήμωσαν, ὀπίσω ἀνακτᾶμε.
Ἄπὸ ποῦ ν' ἀρχίσω ; τί νὰ πῶ ; τί νὰ πρωτιστορήσω :
τοῦ εἴκοσι ἓνα τὴν ἀνδρεία καὶ νὰ τὴν ἐξυμνήσω ;
Ἐρήμαξε πολλὴ Τουρκιά, χιλιάδες ἀρβανίταις,
κ' ἐτρόμαξαν τοὺς ἀρχηγούς κι' ὄλους τοὺς Μωραΐταις.
Μεγάλος λόγος θὰ γεννῆ, καὶ δὲν ταῖς λέγω ὄλαις,
ταῖς μάχαις ὅπου ἔκαμαν οἱ ἄξιοι πατριώταις.
Δραγατσανιοῦ, Χάνι Γραβιάς, Τρίπολις κι' Ἀλαμάνας,
Μεσολογγιοῦ καὶ τοῦ Σουλιοῦ κι' ὄλης μας τῆς Ἑλλάδας.
Υδροσπετσιῶται, Ψαριανοί, μὲ ταῖς τραναῖς καράβαις,
ἔφεραν ἀποτέλεσμα θαλασσινοὶ ναυτάδες.
Ἀρμάδες κατεκαύσανε, φρεγάδες ἐτρυπήσαν,
ἔστὸ Ναβαρίνο ἔμπροσθεν ταῖς ἐκαταβυθίσαν.
Ἐτῆ ἐπτὰ ἐβάσταξεν ἡ αἱματοχυσία,
καὶ κατεσφάγησαν λαοὶ γιὰ τὴν ἐλευθερία.
Ναοὺς ἐβεβηλώσανε, κορίτσια ἀτιμάσαν,
τοὺς Διάκους ἐσουβλίζανε καὶ ζωντανοὺς τοὺς καύσαν.
Ἄλλοίμονο ! τί ἔγεινε, τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη,
ποῦ κατεσφάξανε τὴν Χιῶ, Ψαρὰ καὶ Μοσχονῆσι.
Τς' Ἀσίας τὰ παράλια μὲς τὴν ὠραία Σμύρνη,
ὑπέφεραν οἱ Ἕλληνες γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν.
Τρωάδας καὶ τσ' Ἀρτακιανούς κι' αὐτοὺς Περαιμιώτας,
πολὺ τοὺς ἐβασάνιζαν τοὺς γνήσιους πατριώτας¹.

1 Γνήσιους πατριώτας λέγω κατὰ τινὰς ἱστορικοὺς ὅταν οἱ Ὀθωμανοὶ καπέλαβον τὴν Κρήτην, ἐξεπάτρισαν πολλοὺς κρήτας τοὺς ὁποίους μετέφερον εἰς Κύζηκον καὶ εἰς τὰ περὶ αὐτῆς, λόγῳ ὅπως δημεύσουσι τὰς περιουσίας των, πολλὰ δὲ ἤθη καὶ ἔθιμα μαρτυροῦσι τὴν γνησιότητα τῶν Κρητῶν, καθὼς καὶ ὀνόματα τινὰ κωμῶν π. χ. Γωνιά καὶ Μηχανιώνα, ὅπερ ἐξηγεῖται μὴ πλέον εἰς τὰ Χανιά, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ τόσα δεινὰ ἄπερ

Στὴν Παλαιστίν' οἱ Μοναχοί, οἱ ἅγιοι Πατέρες,
ἐκαταμαστιγώνοντο, τοὺς πέρασι λουφίδες.

Τὸν τάφον τοῦ Κυρίου μας π' ὄλοι τὸν προσκυνοῦμε,
αὐτοὶ τὸν ἐφυλάξασι καὶ τὸ καυχολογοῦμε.

Τῆς Θράκης τὰ παθήματα καὶ τῆς Μακεδονίας,
φρικτὰ μοῦ τὰ διηγούντονε γέροι 'στὰ Μοναστήρια.

Τ' Ἁγίου Ὁρους οἱ Μοναχοὶ ἐσώσασι κειμήλια.

καὶ ἱερὰ χειρόγραφα τ' ἅγια Μοναστήρια.

Χιλιάδες ἐσωθήκασι 'στὰ περίξ τοῦ Ἄθω,

καὶ τοὺς ἐτροφοδότησε αὐτὸ τὸ μαῦρο ῥάσο.

'Στοὺς Ἁγιορείτας χρεωστεὶ ὄλ' ἡ Ὀρθοδοξία,
διότι ἐπροσηύχοντο γιὰ τὴν ἐλευθερία.

Αὐτὸ τὸ αἷμα τῶν Λαζῶν 'στὸν Εὐξείνιον τὸν πόντον,
'στὴν Κερασσοῦντα καὶ Σαμψοῦν ἐχύνετο 'στὸν δρόμον.

Μέσα εἰς τὴν Ἀνατολὴν τὸ αἷμα βάφει χῶμα,
ταῖς γλώσσαις τῶν Χριστιανῶν ταῖς κόπτουσιν ἀκόμα.

Τὴν Ἡπειρον τὴν εὐάνδρον, πῶς νὰ τὴν τραγουδήσω,
τ' Ἄλῃ πασᾶ ταῖς ἀσχημαῖς πῶς νὰ ταῖς ἱστορήσω.

Μέσα στὰ Ἰωάννινα στὸ Σοῦλι καὶ Ζαγόρι.

Ὅσα 'παθᾶν οἱ Χριστιανοὶ χαρτὶ δὲν τὰ σηκώνει.

Ὁ Κατσαντώνης καὶ λοιποὶ ἀφήκαν ἱστορία,

Σουλιότισσες ἐκρέμνηζον χάριν τῆς παρθενίας.

Τὴν Κρήτη, τὴν πατρίδα μου Αἰγύπτιοι τὴν σφάζαν,

κ' ἔπερναν τοὺς λεβέντηδες καὶ τοὺς ἀνδραποδιάζαν.

Πρώϊμα ἐγεννήθηκα καὶ πρόφθασα καμπόσους,

'ποῦ εἶχασι ξεσκλαβωθῆ ἀπὸ τοὺς τόσους χρόνους.

Τότ' ἡ Μονὴ Χρυσοπηγῆ, φερτῶνει τὰ μουλάρια,

ἀσημικά, χρυσαφικά στέλνει εἰς τὰ μπαργιάκια.

Τὰ ἔλιωσαν καὶ τ' ἄβαλαν μέσα 'στῆς καραμπίναις,

καὶ σκότωσαν τὸν Ἐβληγγιὰ ἔξω εἰς τὰ Χανία.

ὑπέφεραν ὑπὸ τῶν βαρβάρων Ὀθωμανῶν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ εὗρι:
σκόμμενος ἠναγκάσθη ὅπως ἐπισκεφθῶ μέρη τινὰ τῆς Κυζήκου καὶ πεισθῶ.

Τὰ μοναστήρια, ἄδερφια μου, πρέπει νὰ τὰ τιμᾶμε,
καὶ μὲ ἀφιερώματα νὰ τὰ ξαναπλουτᾶμε.
Διότι μᾶς ἐσώσασι θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσαν,
καὶ μᾶς ἐτροφοδότησαν καὶ μᾶς ἐγραμματῶσαν.
Λεπτομερείας ἄφηκα, δὲν μὲ χωρεῖ ὁ χάρτης,
νὰ γράψω τὰ παθήματα, καὶ ἄς τὰ γράψουν ἄλλοι.
Τοῦ Ῥηγοπούλου τοῦ παπᾶ, καθὼς καὶ τοῦ Τρικούπη,
τοῦ Κυργιακίδου τὸ χαρτί, τὸ γράφει τὸ τραγοῦδι.
Ἐγὼ ὀλίγα θεὸ νὰ πῶ γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία,
νὰ συντομεύσω καὶ ν' ἄλθῶ πάλιν εἰς τὴν πατρίδα.
Πρωτόκολλο ἐγράψασι, τρεῖς ἰσχυραῖς δυνάμεις,
Γαλλία, Ἀγγλία, Μοσκοβιά, νὰ φέρουε τὸν Γιάννη.
Τὸν ἔστεψαν, τὸν ἔφεραν, ἔστ' Ἐναύπλιον τὸν βάζουν,
καὶ ἀκριβοπαρήγγειλαν ὅλοι νὰ τὸν τιμᾶουν.
Ὁ μέγας Καποδίστριας, ἐσύστησε σχολεῖα,
τὴν Αἰγίνα ἐξέλεξε γιὰ ὄρφανοτροφεῖα.
Ἐσύναξε τὰ ὄρφανά, γόνους καπεταναίων,
καὶ τοὺς ἐπαιδαγώγησε, ὡς ἦτον μαθημένος,
Ἄλλὰ τινὲς ἀχάριστοι, ἔστ' ἀπάθη βουτημένοι,
τὸν ἐδολοφονήσανε καὶ μείναμε παντέρμοι.
Ἐπειτα ἔγειν' ἐκλογή, τὸν Ὁθωνα ζητοῦνε,
κ' ἡ Ἀμαλία στέφεται, — μονάρχῃ τὸν καλοῦνε.
Κ' ἔφερε τὴν πρωτεύουσαν εἰς τὰς κλεινὰς Ἀθήνας,
νὰ βλέπῃ ἀρχαιότηας μέσα εἰς τὸ Θησεῖον.
Ὁ δὲ Καλλέργης βούλεται τὸ σύνταγμα νὰ φέρῃ,
νὰ δώσῃ ἄλλη ἑλευθερία, ὄχι καλὸ χαμπέρι.
Τὰ πάντα ἐκατώρθωσεν, αὐτὸς ὁ κουλοχέρης,
καὶ ἔγεινε τὸ σύνταγμα, καλὰ ἦταν νὰ μὴ γένη.
Φαγώθηκαν τὰ κόμματα, οἱ ψευτοπατριώταις,
καὶ διώξανε τὸν Ὁθωνα τὸν ἄξιον πατριώτη.
Ὁ Φαρμακίδης θέλησε, διὰ νὰ χωρισθοῦμε,
ἀπὸ τὸν Πατριάρχῃ μας καὶ Σύνοδο νὰ δοῦμε.
Τί λάθος ἦτανε κ' αὐτό; τί ἀποτέλεσμ' εἶχε;

τὸ εἶδαμε, τ' ἀκούσαμε, 'ςτὸ σχῆμα καταντᾶμε.

Ἐνῶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἔπρεπε νὰ δεθοῦνε,
κι' ὄχι νὰ κομματιάζονται καὶ νὰ ραδιουργοῦνε.

Τ' Ἀμάλειον ἐσύστησεν ἡ σεβαστὴ γυναῖκα,
ἀλλὰ τῆς ἀνταπέδωκαν διωγμὸ μίαν ἡμέραν.

Ἐπειτα ἦλθεν ὁ σωτὴρ Γεώργης μὲ τὴν Ὀλγα,
κι' ἀπέκτησαν Διάδοχον, Γεώργην κι' ἄλλα τόσα.

Ἀπ' ὄλα 'ποῦ ἠγάπησα ἦταν ἡ Ἀλεξάνδρα,
ὡς ἔχη γαίαν ἐλαφρὰν εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν μάνδρα.

Ἄμα ποῦ ἦλθε βασιληὰς ὁ γιούκας τῆς Δανίας,
μᾶς δώσαν τὰ Ἐπτάνησα ἀπὸ τὴν Βρεττανίαν.

Ἄχ! βασιλέα μου χρηστέ, φαρμάκι σὲ ποτίζουν,
πιστεύω ν' ἄλλ' ἓνας καιρὸς γιὰ νὰ σὲ θυμιατίζουν.

Πολλοὶ τραμποῦκοι σκούζουνε, πῶς ἦσουνε προδότης,
ἀλλὰ 'ςτὸ μέλλον θὲ νὰ διοῦν, ποιὸς εἶναι πατριώτης.

Ἐπὶ τῆς γῆς λατρεύω σε, Μεγαλειότατέ μου,
καθὼς κι' αὐτὴν τὴν Ἀνασσα καὶ ὄλα τὰ παιδιὰ σου.

Παρακαλῶ τὸν Ὑψιστον, τὸν μέγαν Βασιλέα,
νὰ ζήσης, ὄλα σου νὰ διῆς, τὰ τέκνα ἐστεμμένα.

Εὐχαριστοῦμ' οἱ Κρητικοὶ τὴν Μεγαλειότητά σου,
διότι ἐπροσπάθησες 'σὰν νάμαστε παιδιὰ σου.

Μᾶς θρέψαν' οἱ ὁμογενεῖς εἰς τὰ ἐξήντα ἔξε,
μὲ τὴν 'δική σας συνδρομὴ μᾶς στέλνανε γαλέτταις.

Τὴν Κρήτη τὴν ἐτρέφατε τότε τρία χρονάκια,
καὶ καταχρεωθήκατε γιὰ μᾶς τὰ Κρητικάκια.

Ἄχ! πῶς νὰ τὰ 'πῶ τὰ πάθη μας, 'ς' αὐτὰ τὰ τρία χρόνια.
'ποῦ ὄσοι δὲν ἐφύγαμε, τρεφόμεθα μὲ χόρτα.

Γυμνοὶ καὶ ἀνυπόδητοι, τρέχαμε 'ς τὰ λαγκάδια,
καὶ μᾶς κατερημάξασι, μᾶς κάψασι τὰ πάντα.

Μάχαις πολλαῖς ἐγίνανε, πολλοὶ τὸ ἐνθυμοῦνται,
ἐγὼ μόνον θὰ τραγουδῶ, αὐταῖς ποῦ μὲ πονοῦνε.

'Σ τ' Ἀρκάδι καὶ 'ςτὴν Κάνδανο καὶ 'ςτὸ Ἀνισαράκι,

Βρύσαις, Ρετόντα, Φόδελε, πίπτει τὸ Τσακονάκι.
θυσία κι' ὀλοκαύτωσις γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν.
Εἰς Μελιδώνη, Τύλλησο, Βαφαί, Ἄγιά Ρουμέλη,
Θέρισσο καὶ Κακόπετρο, Πανέθυμο Καστέλλι.
Ἄμαρι, Κάμπους, Γεραμιοῦ, Ἀσκίφου, Ἄγιομύρου,
καὶ τῶν Κουμνῶν οἱ πόλεμοι καὶ τοῦ Ἀποκορώνου.
Οἱ ἑλονταις κ' οἱ Κρητικοὶ κι' ὄλοι καπεταναῖοι,
τὴν ἐδαμάσαν τὴν Τουρκιά σ' ἐκεῖνο τὸ σεφέρι.
Καὶ τὴν Γονιά ἔστην Κίσαμον ὁ Χόβαρτ βομβαρδίζει,
τὸν Τροῦλον τοῦ Μοναστηριοῦ τὸν ἐκατακρημνίζει.
Ὁ Σουρμελῆς τοῦ ἔδωσε τοῦ Χόβαρτ ἔτὸ κεφάλι,
ἐκεῖ ποῦ ἐναυμάχησαν ἔτῆς Σύρος τὸ λιμάνι.
Τὴν ἠῦρε τότε ἀδύνατην καὶ μεσαπεθαμμένην,
οἱ Ῥῶσσοι τὴν ἐνίκησαν ἔξω ἀπ' τὸ Μπετένι.
Καὶ τότε πάλ' οἱ Κρητικοί, τῆς δίδουν ἄλλο τράκο,
γιὰ ν' ἀγαποῦν τὴν Μοσκοβιά, Ἀλέξανδρο τὸν Τσάρο.
Ἐτὸ Βερολίνο ἔγεινε ἐτότε ἡ συνθήκη,
κι' αὐνόνομος τότε ἔγεινε ἡ πονεμένη Κρήτη.
Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔδωσαν Ἡπειρο-θεσσαλία,
καὶ μᾶς ἐκαθησύχασαν μὲ τοῦτα τὰ ὀλίγα.
Ἐτὰ ὀγδοήκοντα ἐπτὰ, πάλιν οἱ Τοῦρκοι πταίουν,
διότι ἐβουλήθησαν νὰ μᾶς ἐκαταστρέψουν.
Σακὴρ πασᾶς ἐστάλθηκε ἀπ' τὸν Σουλτὰν Χαμίτη,
νὰ ἀκυρώσῃ σύμβασιν ποῦ προίκισαν τὴν Κρήτη.
Πάλ' ἡ Ἑλλάδα πρόθυμος θέλ' νὰ μᾶς βοηθήσῃ,
ἀλλὰ τὴν ἀποκλείσανε εἰς τὸ Γαῖδουρονῆσι.
Τὰ πάντα ἐπεράσανε, πηγαίνουν ἔτδὸν ἀέρα,
καὶ μόνου μᾶς ἐμείναμεν μὲ τὴν μεγάλ' ἰδέα.
Εἰς δὲ τὰ ὀκτακόσια καὶ ἐνενηντα ἔξει,
Μαῖου νομίζω δέκα-τρεις, τραβοῦνε ταῖς μαχαίραις.
Εἰς τὰ Χανία ἄρχισαν οἱ Τοῦρκοι καὶ Ῥωμαῖοι,
καὶ ἀλληλοσφαζόντανε, ὡς ἦσαν μαθημένοι.
Ὁ δὲ Σουλτάνος ἔγραφε βαρᾶτε τοὺς τοὺς σκύλους,

ὥστε νὰ τοὺς ξεκάμετε, τοὺς πάρετε τοὺς ψήφους.
Οἱ Εὐρωπαῖοι πρόφθασαν, καθὼς καὶ ἡ Ἑλλάδα,
καὶ ἅπως τὰ ἡσύχασαν τ' ἀκόρεστα τὰ πάθια.
Ἄλλὰ τ' ἁγίου Ἀθανασιοῦ, τὸν ἐρχόμενον Γεννάρη,
ἐτότε ἔγειν' ἡ σφαγὴ μέσα ἔσθ' σατριβάνι,
Εἰς τὰ Χανία, Γαλλατά, καθὼς καὶ ἔσθ' τὸν Ταράτσον,
Ἄγιὰ Μαρίνα, Πλατανιά, πάει τὸ Χριστιανάτο.
Οἱ Τουρκο-κρήτες ἔσθ' χωριὰ πατεῖς με καὶ πατῶ σε,
ἐτρέχανε ἔσθ' φρούρια λόγῳ γιὰ νὰ σωθῶσι.
Γύρω τριγύρω ἔσθ' Χανιά, Περιβόλια, Νεροκούρου,
Μουρνιές καὶ εἰς τὰ Τσικαλαριά ἐκλείσασι τοὺς Τούρκους.
Τὰ Μοναστήρια κάψασι Χρυσοπηγὴ ἐσώθη,
καὶ τοῦτο τὸ κατώρθωσαν τρεῖς σεβαστοὶ γερόντοι.
Οἱ γέροι προηγούμενοι Κάλλιστος Ἱερόθεος,
καὶ Σεραφεῖμ Γεννάδιος ἐμείνασι ἐτότε.
Ἦρκίσθησαν κ' ἐκλείσθησαν μέσα ἔσθ' Μοναστήρι,
νὰ σώσουν γυναικόπαιδα ἀπ' τ' ἄγρια τὰ στίφη.
Χατζὴ τὸν Ἱερόθεον καὶ Σεραφεῖμ ὁμοίως,
ποῦ σώσαν τὴν Χρυσοπηγὴ πρέπει νὰ τοὺς τιμήσω.
Οἱ Τοῦρκοι ἐσκεφθήκασι νὰ πᾶν' διὰ θαλάσσης,
ἔσθ' Κολυμπάρι ἔφθασαν εἰς τὸ μικρὸν λιμάνι.
Οἱ τῆς Γονιάς οἱ μοναχοὶ ἐθρέψασι χιλιάδες,
ἄνδρες καὶ γυναικόπαιδα οἱ σεβάσμιοι γεροντάδες.
Τῶν διεπόντων τὴν Μονὴν τὰ νόματα δὲν ξεύρω,
Ἄγαθέγγελον, Ἱερόθεον, Κάλλιστον διάκο, χαίρω.
Ἐτότε ποῦ κατέκαυσαν χωριὰ καὶ Κολυμπάρι,
τὸ Μοναστήρι τῆς Γονιάς ἄσυλον μᾶς ἤχρειάσθη.
Ἐπέφεραν πολλὰ δεινὰ καὶ μέσα ἔσθ' Ἀκροτήρι,
τῶν Τζαγκαρόλων ἡ Μονὴ τὸ μέγα Μοναστήρι.
Ἐκεῖ ἐνοσηλεύθησαν ὅλ' οἱ τραυματισμένοι,
οἱ μοναχοὶ συνέδραμον μὲ ὄλα τοὺς τὰ ἔχη.
Δαμασκηνὸς Γεράσιμος ὁ Μισαὴλ καὶ ἄλλοι,
τοὺς τραυματίας δέχοντο, τοὺς δίδασι κρεββάτι.

Μέγα κακὸ τὸτ' ἔγεινε μέσα εἰς τὰ Χανία.
'ποῦ κάψανε τοὺς Χριστιανοὺς μέσα 'στὰ ἐργαστήρια.
'Ο Νικηφόρος ἐπίσκοπος, ὁ ἅγιος Δεσπότης,
πολλὰ δεινὰ 'δοκίμασεν, ἔξοχος πατριώτης.
Τοῦ 'κάψαν τὴν ἐπίσκοπή, τὸ ΠαρθENAΓΩΓΕΪΟ,
ποῦ 'πιστατοῦσ' ὁ ἴδιος κ' ἐγένετο τὸ τεῖχος.
Πᾶνε ἢ πατερίτσαις του, τ' ἀρχιερατικά του.
Βιβλιοθήκη κι' ἄλλο τι, αὐτὰ π' εἶχε κοντά του.
Καὶ μόνο γιὰ τὴν Ἐκκλησιὰ ἐφρόντιζε νὰ σώσῃ,
νὰ συναχθοῦν οἱ Χριστιανοὶ νὰ τοὺς ξαναμυρώσῃ.
Σφαίραις τὸν ἐβαρούσανε, Βεγγάζιοι τὸν 'βρίζαν,
ἀλλὰ τὸ ἐκατόρθωσε, τὴν ἐκκλησιὰν σβύσαν.
Τ' ἀδέλφια οἱ Φραγκο-ἱερεῖς, τὸν ἐπεριποιῶνται,
'κ' ἐφάπλωμα τοῦ ἔδωσαν καὶ τὸν τροφοδοτοῦνε.
Οἱ δὲ καυμένοι Χριστιανοί, ἀνδρείως ἀμυνῶνται,
καὶ μέσα ἐκλειστήκανε, τὰ παραθύρια κλειοῦνε.
'Αλλὰ τοὺς περικύκλωσαν χιλιάδες στρατιώταις,
βασιβουζοῦκοι καὶ φωτιά τοὺς μαχαλάδες ζώνει.
Τοὺς τοίχους ἐτρπούσανε, κι' ἄλλοι πυροβολοῦσι,
ὡς ποῦ νὰ φθάσουν ἀγήματα νὰ ἐλευθερωθοῦσι.
Οἱ δρόμοι καὶ τὰ μαγαζιά ἐγέμισαν πτωμάτων,
Χριστιανοὶ κι' Ὀθωμανοὶ ἔγειναν ἄνω κάτω.
Τὸτ' ἔφθασε τηλέγραφος ἀμέσως 'στὰς Ἀθήνας,
κι' ὁ βασιλιᾶς ἐπρόσταξεν ὁ στόλος 'στὰ πανιά.
Καὶ 'πέφθασαν ἐλληνικὰ τορπίλες καὶ Μιαοῦλης,
κ' ἐσῶσαν γυναικόπαιδα, τὸν σεβαστὸν Σκαλτσούνη.
Οἱ στόλοι τῶν δυνάμεων, καταστροφαῖς, Ντιλίγια,
ἔφθασαν καὶ ἐκύκλωσαν ἀμέσως τὰ Χανία.
Οἱ ναύαρχοι ἐσῶσαν μὲ τὰ ἀγήματά των,
χιλιάδες γυναικόπαιδα ποῦ ἔκλαιαν 'μπροστά των.
'Ο βασιλεὺς Γεώργιος, ὡς κληρονόμος ποῦναι,
δὲν ἔμειν' ἀπαθέστατος, τὸν Βάσον προσκαλοῦνε.
Βάσο 'μ' ἀμέσως πρόφθασε, κατάλαβε τὴν Κρήτην,

νά σώσης Τούρκους καὶ Ῥωμηοὺς μ' ὄλην τὴν σωφροσύνη.

Ἡ προσταγὴ τοῦ βασιλῆα ἀμέσως ἐτελέσθη,
καὶ τὸν ὠραῖον Πλατανιά ὁ Βάσος τὸν κατέχει.

Τότε διεμαρτύρετο Σουλτάνος ἔστην Εὐρώπην,
πῶς ἡ Ἑλλάς στρατεύματα ἀπέστειλε μὲ τόλμην.

Τῆς δὲ Ἑλλάδος ὁ σκοπὸς ἦτον φιλανθρωπία,
νά προστατεύσῃ ὄρφανά, νά σώσῃ μοναστήρια.

Οἱ Χριστιανοὶ θαρρεύτηκαν, ἀγρίεψαν οἱ Τούρκοι,
καὶ ἀλληλοσφαζόντανε μὲ ξίφη καὶ μπαροῦτι.

Ὁ Δεληγιάννης προσκαλεῖ καμπόσαις ἡλικίαις,
νά φοβερίσῃ ἤθελε μ' ὄλαις ταῖς φωνασκίαις.

Ἄλλ' ὁ Σουλτάνος ἔστειλε στρατεύματα χιλιάδες,
νά εἰσβάλλουν εἰς τὸ Τύρναβον μέσα ἔσαις πρασινάδες.

Αἱ σχέσεις ἐκοπήκασιν οἱ Ἕλληνες προοδεύουν,
ἔστην Ἑλασσῶνα κόντεψε μέσα διὰ νά ἔμβουν.

Τότε τὰ ἐχρειάσθησαν Τούρκοι καὶ Εὐρωπαῖοι,
πῶς οἱ Ἕλληνες θὰ δοξασθοῦν, ὡς ἦσαν μαθημένοι.

Καὶ τινες τότε ἐγειναν σύμμαχοι μὲ τοὺς Τούρκους,
κι' ἄλλοι μᾶς συνεβούλευσαν νά ὠπισθοχωροῦμε.

Ὁ διάδοχος κ' οἱ στρατηγοὶ ἐκάμασιν κονσοῦλτο,
καὶ τὸ ἀπεφάσισαν ν' ἀφήσουνε τὸν Τούρκο.

Ἄχ! τί νά πῶ, ὁ δυστυχής, γιὰ κείνους τοὺς λεβέντας,
τοὺς εὐζωνας, ποῦ πέσανε τόσον ἀνδειωμένα.

Καθὼς καὶ οἱ φαντάροι μας, τὸ δεῖξαν τὰ παιδιὰ μας,
καὶ σκότωσαν πολλὴ Τουρκιά, τοὺς σπάσαν τὰ κεφάλια.

Ἐπήρασιν προχώματα καὶ ἄλλα μέρ' ἀκόμα,
καὶ μία ὥρα θέλανε νά πᾶν ἔστην Ἑλασσῶνα.

Κατόπιν ἀπεφάσισαν νά ὠπισθοχωρήσουν,
ν' ἀφήσουνε τὴν Λάρισσα νά τὴν ἐκαταγδίσουν.

Ἡ σάλπιγγα ἐκτύπησε γιὰ νά πισθοχωρήσουν,
κ' ἓνας τοῦ ἄλλου ἔλεγε, ἀλλοίμονο, παιδί μου.

Ἀφῆκαν πόρταις ἀνοικταῖς, πόρταις καὶ παραθύρια,
ὁ τύραννος κατέλαβε ὄλην τὴν Θεσσαλία.

Ἵσαν τί κλαυθμὸ καὶ ὀδυρμό, ὁ κόσμος ἴστα χωρία,
ποῦ κλαίγανε ἀπαρηγόρητα κι' ἀφήσανε τὰ θεῖα.
Ἐχάσανε τὰ ἔχη των, ἔκαψαν τὰ χωργιά των,
πολλ' ἐξ αὐτῶν ἀπώλεσαν καὶ τὰ μωρὰ παιδιὰ των.
Ἐτέμ, καλὸ ποῦ ἔκαμες, ἄλλο καλὸ μὴν κάμης,
παρὰ νὰ σφάζῃς τὰ παιδιὰ, παρθένους ν' ἀτιμάζῃς.
Οἱ στρατηγοὶ μας ἔκρυπταν τοὺς ἀνδρας εἰς τὸ στάρι,
καὶ τὴν Τουρκιὰ ἐρήμαζαν μέσ' τὴν ἀνεμοζάλη.
Τοὺς κάμπους ἴσαν ἐτρέχανε, λαγοὶ καὶ ἴσαν δορκάδες,
οἱ Θεσσαλοὶ οἱ ἄτυχοι κι' ἀφήναν τοὺς ἀγάδες,
Ἐμειναν καὶ χαχάμηδες μαζῆ με τοὺς Ἑβραίους,
καὶ ἔκλεψαν κι' ἀπώλεσαν, ὡς εἶναι μαθημένοι.
Αὐτὸ τ' ἀχάριστο, μαρὸ, ὅπου μᾶς κλέπτει ὄλους,
μὲ σπύρτα, μὲ γαρόφαλα καὶ μᾶς ἐξεγυμνώνουν.
Ἄναξιοι ἐλευθεριᾶς καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης,
κανένα δὲν λατρεύουσι μόν' τὴν Μαμμωνοσύνη.
Αὐταὶ λοιπὸν αἱ δυὸ φυλαὶ, Ἑβραῖοι, Μουσουλμάνοι,
ἐτρέχανε μ' ἀνθόνερο κ' ἔραιναι τὸν σατράπη.
Ἐπῆξαν καὶ κατερήμωσαν, ναοὺς, χωριά καὶ χώραις,
καὶ τ' ἅγια Ποτήρια τ' ἄκαμαν κατσαρόλαις.
Δὲν ἐσεβάσθη ὁ Ἐτέμ, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ μας,
ὅπου σωτὴρ Ἀλέξανδρος τ' ὄστειλ' ἀπὸ τὴν Μόσχα.
Καθ' ὃ Ἁγία Παρασκευή, μέσα ἀπ' τὸ κουβοῦκλι,
ἔβγαλαν τὸν ἐπιτάφιον, τὸν κάμανε στρωσοῦδι.
Κ' ἐπάνω διπλοκάθησεν, Ἐτέμης ὁ στρατάρχης,
κ' ἔκαμε τὸ ναμάζι του, τὸ βάρβαρο κεφάλι.
Ἄς ἐπανέλθωμε λοιπὸν, εἰς τὰς ἀνδραγαθίας,
ποῦ ἔκαμαν οἱ Ἕλληνες Στρατάρχες καὶ σωτῆρες.
Τὰ τίμησαν τὰ ὄπλα τους οἱ καταδιωγμένοι,
τὸ ἵπικὸν κατέστρεψαν ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἐτέμη.
Ἵστὸ Βελεστῖνο, Φάρταλα καὶ Δομοκὸ ἀκόμα,
ἐκεῖ ποῦ ἐξεσπάθωσε καὶ ὁ διάδοχος μας.
Ἵσαν Σπαρτιάτης πολεμᾶ, καθὼς κι' ὁ Λεωνίδας,

μαζή και Γαριβαλδinhoι από την Ίταλία.

Μεγάλως μ' έσυγκίνησε μιὰ γρηά 'ποκαρωμένη,
'ποῦ έκλαιγε τὰ τέκνα της 'ςτὴν έρημιὰ ἢ ξένη.

Τῆς λέγω γιὰ σιώπησε και γιὰ παρηγορήσου,
γιὰ 'πές μου τί σ' έλύπησε και κλαίει ἡ ψυχὴ σου;

Τρία παιδιὰ 'χα ἡ έρημη, τὸ ένα έφεδρία,
και τ' άλλα δύο έθειλονται ἤλθαν απ' τὴν Τουρκία.

Είμαι μητέρα δὲν βαστώ, παρὰ νὰ ξεφωνήσω,
διότι έχασα παιδιὰ, τώρα θὰ ξεψυχήσω.

Νὰ πᾶν 'τὸ σῶμά μου 'ςτὴν γῆ, 'ποῦ χῶμα θὲ νὰ γίνη,
νὰ παύσουνε τὰ βάσανα, νὰ σβύση ἡ δούνη.

Τότε κ' έγώ έδάκρυσα, τὰ 'μάτια μ' έγειναν βρύσι,
διότι ένθυμήθηκα τὴν πονεμένην Κρήτη.

Παρασκευή, ἅγια γιορτή, μεγάλη έβδομάδα,
ἀπώλεσα τρία παιδιὰ κ' έμεινα μέσ' τὴν ψάθα.

Γραϊὰ μου, κάμ' υπομονή, σὺ σεβαστὴ γυναίκα,
και ἴσως τὰ παιδάκια σου τὰ εὔρης μιὰν ἡμέρα.

"Αχ! και ποῦ θὰ τὰ ξαναἰδῶ, ὁποῦ 'δα στ' ὄνειρό μου,
φόβητρα, και έξύπνησα κ' έμβῆκα εἰς τὸν δρόμο.

Γύρω, τριγύρω μου βουνά, φόβητρα και σκουνοῦφλα,
και μηκυθμοὶ οὐρλιάσματα π' ἀνήμερα θηρία.

Τίγρεις, και λύκοι, λέοντες, έμούγγριζαν με λύσσαν,
ὀλάνοικτα τὰ στόματα και μαῦρα 'σὰν τὴν πίσσαν.

Δράκοντες φειδία βγαίνανε, ὄχιμες λερνέαις ὕδραις,
και μᾶς έκατασπάρασσαν έμᾶς ταις Θεσσαλίδες.

"Εξαφν' ἀκούω μιὰ φωνή, έδῶ κ' έκει βοοῦσε,
οὶ Τοῦρκοι μᾶς κυρίευσαν και μᾶς καταπατοῦσι.

Οὶ Τοῦρκοι πάλ' εἰσήλασαν μέσα 'ςτὴν Θεσσαλία,
αὐτοὶ ὁποῦ κατέσφαζαν προχθές τὴν Ἀρμενία.

Περίτρομη έξύπνησα και μεσαπεθαμμένη,
και τράβηξα γιὰ νὰ σωθῶ ἡ ξένη και παντέρμη.

Κι' ἀφίνω ἀνήλικα παιδιὰ, γυμνὰ και πεινασμένα,
κορίτσια ἀπροστάτευτα 'ςτοὺς Τοῦρκους σκλαβωμένα.

Είδα γυναίκες νά γενοῦν ἴσάν πρόβατα ἔστους δρόμους,
τῆς Παναγίας φώναξαν γιὰ νά μᾶς σώση ἄλους.

Ἦτανε φρίκη νάβλεπε, κάποιος αὐτὴν τὴν ὥρα,
τοὺς ὀδύρμους, τὰ δάκρυα ὡς καὶ τὰ μυρολόγια.

Ἐτάχυνα τὸ βῆμά μου διὰ νά μὴ μὲ πιάσουν,
νά φύγω ἀπ' τὰ Σόδομα, τὴν κακοῦθειά τους.

Περνοῦσα δάση, ποταμοὺς ὡς νά εἴμουνε πουλάκι,
τὰ ἴμάτια μ' ἔτρεχανε νερό, τὰ χεῖλη μου φαρμάκι.

Ὁ δεύτερος ὁ γιόκακ μου, τρομάζω νά τὸ λέγω,
ν' ἀρχίσω τὸ ξεφωνητιό, μὰ δύναμι δὲν ἔχω.

Ἐλαβε θάνατο φρικτό, μέσα ἔστην Ἐκκλησίαν,
ποῦ φρίξανε νηζάμιδες μ' ἐκείνην τὴν ἀνδρείαν.

Ἦτανε νύχτα κ' ἔβρεχε τς' ἀνοιξέως τὸ κρύο,
μετὰ τὸ μεσονύκτιο κατὰ τὴν ὥρα δύο.

Κρούει τὴν θύρα τοῦ ναοῦ, ἔμπαίνει καὶ προσκυνάει,
καὶ ἀναψε ἓνα κερί καὶ τὸν σταυρό του κάμνει.

Λέγει: Χριστὲ Ναζαρινέ, οὐράνιε Κριτὰ μου,
ἔσὺ ποῦ ἔσταυρόθηκες γιὰ τ' ἁμαρτήματά μου,
Σῶσε ἐμὲ καὶ τοὺς Ῥωμηοὺς, καθὼς καὶ τὴ μαμά μου.
ἀπὸ τὸ ξίφος τῆς Τουρκιάς Χριστὲ καὶ Παναγιά μου.

Ἐκεῖ ὁποῦ προσκύναι, ἐμπρὸς ἔστην Παναγία,
ἀκούει ἔξαφνα φωνὴν καὶ βάραγαν τὴν θύραν.

Ἄπ' ἔξω εἶχαν συναχθῆ, ζεῖμπέκια, ἀραπάδες,
κοῦρδοὶ ἀγριοπρόσωποι κ' Ἀρμενογδαρτάδες.

Σπάζουν τὴν θύραν καὶ ὄρμουν ἴσάν γῦπες ἴσάν θηρία,
κανδύλια ἐτσακίζανε, βρῖζαν τὴν Παναγία.

Κι' ἀφοῦ τὰ πάντα ῥήμαξαν, δὲν εἶχαν τί νά κάμουν,
μαζεύουν τὰ εἰκονίσματα καὶ ἔστη φωτιὰ τὰ βάζουν.

Καὶ μὲ τὸ φῶς ποῦ ἔγεινε σηκώθη τὸ σκοτάδι,
καὶ φάνηκε ὁ γιούκακ μου, τ' ἀνδρεῖο παλληκάρι.

Τότε τραβάει τὸ σπαθὶ ὀμπασης Ἠπειρώτης,
τὸν κύτταξε, κ' ἐφώναξε: εἶν' ἔλλην στρατιώτης.

Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ὀμπασης «Ἐλλήν ἔστην Ἐκκλησία»,

ἐφ' ὄπλου λόγχην κάμνουσι τὰ ἄγρια θηρία.

Ὅρμοῦσι πάνοπλοι εὐθύς νὰ πάρουν τ' ἄρματά του,
ἄμπασης λέγ', ἀφίστετον, νὰ μάθω τ' ὄνομά του.

Γιὰ πές μου, βρὲ σκυλωρωμῆ, τούρκικα τὸν ρωτάει,
τὸν κύτταξε, κι' ὡς δῆμιος ἤθελε νὰ τὸν φάη.

Ἐτρεξε κι' ὀχυρώθηκε 'πίσω π' ἓνα στασίδι,
καὶ βγάζει τὸ ρεβόρβορον, τοῦ τῶβαλε 'ςτὴν μύτη.

Κι' ἀμέσως τὸν ἐξάπλωσε, ὡς σκοπευτῆς ποῦ ἦτον,
καὶ τρόμαξαν ὄθωμανοὶ καὶ φύγαν παραπίσω.

Τρεῖς ἔριξε σὲ μιὰ στιγμή, κατόπι τὸν σκοτώνουν,
τὸν ψήσαν ὀλοζούντανο καὶ τὸν ἐκατακόπτουν.

Μ' ἀλλαλαγμοὺς τὸν ἔψηναν καὶ τὸν ἐτυραννοῦσαν,
καὶ μὲ τὸ ἴδιο του σπαθὶ τὸν ἐκατατρυποῦσαν.

Τὸ τρίτο τ' ὠμορφότερο, τὸ πολυαγαπημένο,
αἰχμάλωτο τὸ πιάσανε, τὸ ἔχουν σκλαβωμένο.

Ἐστὴν Λάρισσα 'βρισκότανε, ὅταν 'πισθοχωροῦσαν,
ὅταν τὴν ἤϊραν εὐκαιρὴν καὶ τὴν λεηλατοῦσαν.

Ἐστὴν σύγχυσιν ποῦ ἔγινε καὶ 'ςτὴν ἀνεμοζάλη,
φεύγει ὁ γιὸς μου νὰ σωθῆ, ὅπως ἐφεῦγαν κι' ἄλλοι.

Καὶ φεύγ' ἀμέσως ἀπ' ἐκεῖ καὶ πάει 'ςτὸ Βελεστίνο,
'ςτὸ δρόμο τοῦπε χωρικὸς πῶς ἔπεσε κ' ἐκεῖνο.

Ἐκπληκτο τότε γίνεται καὶ τὸν σταυρό του κάνει,
μετρᾷ καὶ τὰ φυσέγγια του καὶ τὸ σπαθ' ἐτοιμάζει.

Χαμαὶ 'ςτὴν γῆν ἐκάθησε κι' ἀμέσως γονατίζει,
καὶ δράττει τὸ τουφέκι του, ἀνοιγοκλεῖ, γεμίζει.

Ὅπισω! λέγει τοῦ Ἐτέμ, τί θέλεις ἐδῶ πέρα ;
ὁποῦ ἐχθὲς κυμάτιζε Ἑλληνικὴ σημαία.

Τελειώνει τὰ φυσέγγια του καὶ τοὺς ἐφοβερίζει,
ἓνα μόνον τοῦ ἔμεινε. . . τὸ ὄπλον του γεμίζει.

Μὲ θάρρος ἀπαράμιλλο, ἐγγίζει τὴν σκανδάλη,
κ' ἓνα πασᾶ ἐφόνευσε, 'σὰν ἄξιον παλληκᾶρι.

Τὸ συλλαμβάνουν ζωντανό, τὸ δέσαν μ' ἀλυσίδες,
καὶ τὸ πηγαίνουν ὡς φονιά 'ςτοῦ Ἐτέμ ταῖς κατοικίαις.

Αὐτὸ τὸ τέλος ἔλαβον τῆς μαύρης τὰ παιδιὰ μου,
κ' ἴσως τὸ τρίτο μιά φορά θ' ἄρθῃ 'ςτὴν ἀγκαλιά μου.
Θὰ σᾶς ὀρκίσω, Ἕλληνες, παιδιὰ τοῦ ἐλευθερίας,
νὰ ἦσθε πάντα ἔτοιμοι γιὰ τὴν Μακεδονία.
'Εγώ, ἡ γραῦ, π' ὀρφάνεψα εἶμαι ἡ Θεσσαλία,
καὶ σᾶς ὀρκίζω πάντοτε γιὰ τὴν ἐλευθερία,
"Ὅταν θὰ κάμετε στρατό, διακόσμιαις χιλιάδες,
καὶ ἵππικὸ καὶ κάτεργα μὲ ταῖς τραναῖς μπομπάρδες.
Τότε ν' ἀποφασίσετε, νὰ κάμετε πολέμους,
μὲ Ἄλθανοὺς καὶ Γκέγκιδες καὶ μὲ τοὺς Κουρδαταίους.
Ἡ δὲ Ἑλλάς σπλαγχνίσθηκε νὰ θρέψῃ τοὺς φυγάδας,
τοὺς Θεσσαλοὺς τοὺς πρόσφυγας ποῦφεραν τὰ καράβια.
Καὶ ἔτρεφαν τοὺς Θεσσαλοὺς τοὺς Κρητικούς τοὺς γυιούς μου,
καὶ μέσα 'ςτὴν Φθιώτιδα ἔφερα τοὺς στρατούς μου,
Οἱ Εὐρωπαῖοι μ' ἔπεισαν ν' ἀνακαλῶ τὸν Βάσον,
καθὼς καὶ τὰ στρατεύματα ἀπ' τ' Ἀλκιανοῦ 'κεῖ κάτω.
Ἐκὼν καὶ ἄκων ἤκουσα τ' ἑς Εὐρώπης τὰς αἰτήσεις,
κι' ἀμέσως ἀνεκάλεσα στρατεύματα ἐκ Κρήτης
Καὶ ἄφηκα τοὺς Κρητικούς μόνους ἀποκλεισμένους,
μὲ χόρτα καὶ μὲ λάχανα ἐκ' ἀπορφανισμένων.
Τότε πλέον ἐπέμβηκαν αἱ τέσσαρες Δυνάμεις,
καὶ τὸν στρατὸν ἐδιώξαν ποῦχ' ὁ Ἐτέμ στρατάρχης.
Ὁ Τσάρος ἔκαμε ἀρχή, Ἀγγλία ἐπεμβαίνει,
καὶ δώσανέ του τοῦ Ἐτέμ τοὺς μπόγους εἰς τὸ χέρι.
Τέσσαρα μιλλιούνια τοῦ δώσαν γιὰ νὰ 'πάγῃ,
πεσκέσι τοῦ Σουλτάν Χαμίτ γιὰ τὸν στρατὸ π' ἐχάθη.
Καθὼς οἱ Τοῦρκοι 'μολογοῦν, χιλιάδες ὀδοσῆντα,
χάθησαν καὶ φονεύθησαν μέσα 'ςτὴν Θεσσαλία.
"Ἀρχισ' ἡ παλινόστησις, οἱ Θεσσαλοὶ 'πιστρέφουν,
καὶ ἤβραν τὰ σπιτάκια τους, ἀγνώριστα, ὡς ἔχουν.
Οἱ ναύαρχοι οἱ εὐγενεῖς, οἱ φύλακες τῆς Σούδας,
ἄρχισαν γιὰ νὰ σκέπτωνται νὰ σώσουνε τὴν Κρήτη.
Κ' ἐκθέτουν τὰ παράπονα τοῦ ματωμένου τόπου,

εἰς τὰς οἰκείας τῶν αὐλᾶς, ἑλευθερωτὰς τοῦ κόσμου.

Ἐσύστησαν ἔστους Κρητικούς ὑπομονὴ καὶ γνῶσι.

κι' ἔ,τι αὐτοὶ ἐπιθυμοῦν, ἢ Εὐρώπη θὰ τὸ δώσῃ.

Κυβέρνησι προσωρινή, ἐτότε συνεστήθη,

καὶ τὸν Κυσάμου προσκαλοῦν πρόεδρος γιὰ νὰ γίνῃ.

Ἄλλ' ὁ πατὴρ Δωρόθεος, Ἅγιος Ἱεράρχης,

πολιτικὰ ἀξιώματα ποσῶς δὲν προτιμᾷ.

Ἄρκει με : εἶπ' ἢ Ἐκκλησιά, ἀρκει μ' ἢ πατερίτσα,

καὶ μόνον τοῦτο ἔπιθυμῶ νὰ ἰδῶ ἐλευθερία.

Ὁ γέρον Διονύσιος ὁ ἅγιος Ῥεθύμνης,

μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἄγει τὴν Ῥωμηοσύνη.

Καὶ τότε ἔστο Ἀρχάδιον ὑψώνει τὴν σημαίαν,

μὲ γλῶσσα πατριωτισμοῦ ῥητρεύει αὐτὴ τῇ μέρα.

Εὐχῆθη καὶ δεήθηκε ὁ μαῦρος σταυρὸς ν' ἀσπρίσῃ,

καὶ κυανόλευκὸ πανὶ παντοῦ νὰ κυματίσῃ.

Ὁ σύλλογος « Ὀμόνοια » στὸν Πειραιᾶ ἐδρεύει

σὺν Κελαϊδὴν Παρθένιον τροφὰς ἐξαποστέλλει.

Ἡ Κρητικὴ συνέλευσις κι' αὐτὸς ὁ Σφακιανάκης,

ἐπολιτεύθη ἄριστα, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι καπετάνιοι.

Κι' ὄλος ὁ Κρητικὸς λαός, ἤκουσε τῆς Εὐρώπης,

μὲ φρόνησιν καὶ μὲ ἀνδρείᾳ ὑπέμεινε ἀκόμη.

Ἐσένα, Σφακιανάκη μου, σοῦ πρέπ' ἕνα στεφάνι,

νὰ τὸ φορῆς πρὸς δόξαν σου ἐπάνω ἔς τὸ κεφάλι.

Διότι τὸ ἐτίμησες τὸ ὄνομα τῆς Κρήτης.

χιλιάδες μὲ συνέχαιρον γιὰ τὴ δίκῃ σου γνῶσι.

Χαίρετε, φίλοι Κρητικοί, φωνάζ' ὄλος ὁ κόσμος,

καὶ ὄλος ὁ Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τὸν ἔξω τόπον.

Ἐγὼ μακρόθεν ἔτυχα, σὲ τόπον ξακουσμένον,

μὲ σεβαστοὺς φιλέλληνας ἤμουνε σχετισμένους.

Μὲ ἔτρεφαν, μ' ἠγάπησαν πολλάκις μὲ φιλοῦσαν,

διὰ τὴν γνῶσιν τῶν Κρητῶν πολλοὶ μὲ ἐκτιμοῦσαν.

Καὶ ὅταν ἔγινε σφαγὴ, εἰς τὸ μεγάλο Κάστρο,

μαζὴ μ' ἐκείνους ἐκλαιγα διὰ τὸ Χριστιανάτο.

Μάρτυρας τοὺς ὁμολογῶ, κείνους τοὺς φονευμένους.
αὐτὰ τὰ γυναικόπαιδα (τοὺς νοσηλευμένους).
Πολλὰ ἴπαθαν οἱ Χριστιανοί, ἐκεῖνοι ποῦ ἴσωθήκαν,
καὶ τὰ ἐδιηγούντανε, μὲ τὴν μεγάλην πίκραν.
Γυναϊκές των ἐχάθησαν καὶ τὰ μωρὰ παιδιὰ των,
τὰ ἔχη καὶ τὰ μαγαζιά καὶ ὅλα τ' ἀγαθὰ των.
Καὶ ὁ Σεβασμιώτατος ἄξιος πατριώτης,
Εὐμένιος ὁ ἐκλεχθεὶς μέσα ἀπὸ τὴν πόλιν.
Πάρα πολὺ τὸν ἀγαποῦν, εἰς τὸ νησί τῆς Χάλκης,
τρανοὶ Δεσπόταις τὸν τιμοῦν, ὡς καὶ ὁ Πατριάρχης.
Γιὰ τοῦτο τὸν ἐπιθυμοῦν ἔστου Ἡρακλεῖου τὸν θρόνο,
νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ κυβερνᾷ εἰς ἅπαντα τὸν χρόνο.
Δὲν ἔσωνε τί ἔπαθε, μέσα εἰς τὰ Χανία,
μόν' ἔτυχε καὶ νὰ ἰδῆ ἄλλ' ἀνθρωποθυσία.
Τὸ ποίμνιόν του σφάξανε, ὅ,τ' εἶχε τοῦ τὸ ἴπῃραν.
καὶ ἔσταῖς Ἀρχάναις ἔμεινε καὶ τὸν τροφοδοτήσαν.
Ἡ Κρήτη ὅλη χρεωστεῖ, μνημόσυνα σ' ἐκείνους,
ὅσοι κατασφαχθήκασι ἀπὸ τοὺς αἰμοβόρους.
Ἄνανδρος ἦτ' ὁ τρόπος των, ἄτιμ' ἢ ἀνδρεία των,
νὰ σφάζουνε τοὺς ἄοπλους-μέσα ἔστα μαγαζιά των.
Ἵάν ἤθελαν ἄς εὐγαινῶν ἔξω ἔστας ἐπαρχίας,
νὰ διοῦνε πῶς παλεύουνε ἄνδρες μὲ τὰ θηρία.
Ἵλα αὐτὰ τὰ ἔκαμαν ἴπὸ μέσα ἀπ' τὴν πόλι,
διὰ νὰ μᾶς φοβίσουνε, καθῶς καὶ τὴν Εὐρώπη.
Ἵλλὰ τοὺς κόστισε πολὺ ἢ κρεμάλα τῶν Ἑγγλέζων,
κι' ὁ διωγμὸς ποῦ ἔκαμαν τῶν φεσοφορεμένων.
Οἱ ναύαρχοι ἐγράψασι εἰς τὰ βασιλεία των,
ὅτι ἔχει τὸ δίκαιον τὸ κρητικο-χριστιανᾶτον.
Ἵς παύσουν αἱ ἀναβολαὶ καὶ αἱ μεγάλαι σκέψεις,
κι' ἢ Κρήτη εἰς τὸν κύρ Χαμίτ ἀδύνατον νὰ μένη.
Ἵπὸ μακρόθεν πρόσεχα τί θὰ γενῆ ἔς τὴν Κρήτη,
διότι εἶχα συγγενεῖς, φίλους κι' ἀδελφωσύνη.
Εἰς ἔνα δάσος κάθησα, σκεπτόμουν τὴν πατρίδα,

καὶ ἔτρεχαν τὰ ἴματα μου, ποταμηδὸν δακρῦζαν.
Μέσα ἔς τὴν Χάλκη ἔστὸ νησί, κάτω ἔς τὴν Βυζαντίδα,
ἐκεῖ μέσα σκεπτόμουνε γιὰ τὴν ἐλευθερία.

Ἔνα πουλάκι πέρασε ἀπὸ τὴν Μοσχοβία.

καὶ βάσταε ἔστὸ ράμφος του ἄνθη ἐλευθερίας.

Κατάντικρύ μου κάθησε, ἴ πάνω ἔστὴν κεφαλὴ μου,
τὸ ρῶτησα ποῦ ἴ πήγαινε καὶ μ' εἶπ' ἔλθὲ μυρίσου.

Ὁ Τσάρος ὁ Γοσπόδαρος, μὲ στέλνει εἰς τὴν Κρήτη,
νὰ εὔρω κι' ἄλλους φίλους του νὰ διοῦμε τί θὰ γίνῃ.

Πάραυτα τὸ εὐχήθηκα, καλὸ του, κατευόδιο,
καὶ ἀστραπὴ ἐγίνηκε, καὶ ἐχάθηκ' ἀπ' ἐμπρός μου.

Χρυσαῖς ἦτον αἱ πτερούγες του, ἀσπρά ἴ τὰ πτερά του,
κ' ἐπάνω ἔς τὸ κεφάλι του εἶχε τὰ φυλακτά του.

Κι' ἀπὸ τὴν Λόντρα ἔφθασεν, ἕνα δελφινάκι,
κι' ἀντάμωσέ το τὸ πτηνὸ, ἴ κείνο τὸ μοσχοβάκι.

Ἄμφιβιο ἐκίνησε ἀπὸ τὴν Φράντσα μέσα,
καὶ ἔφερε ἐλευθερία, εἶχε καὶ τὴν σημαία.

Κι' ἀπὸ τὴν Ῥώμη ἔφθασε ἕνα κανεβαράκι,
καὶ βάσταε ἔστὸ χέρι του ἕνα χρυσὸ σπαθάκι.

Αὐτ' ἡ τετράς τὰ ζωντανά, σταθῆκαν εἰς τὴν Σοῦδα,
καὶ ἐσυνεζητήσανε ἐλευθερίας τραγούδια.

Ἄμέσως ἀπεφάσισαν νὰ διώξουνε τοὺς Τούρκους,
καὶ νὰ ἐλευθερώσουνε τοὺς Χριστιανοὺς κατοίκους.

Ἔμειναν μπέηδες πολλοὶ, ὅλοι οἱ πατριῶται,
καὶ θὰ συζήσωμε μαζῆ καλλίτερ' ἀπὸ πρῶτα.

Ἔννοια σας, φίλοι μπέηδες, ἀδέλφια σὰς θωροῦμε,
ἕνα Θεὸ λατρεύουμε, τοῦτον θὰ προσκυνοῦμε.

Καιρὸς εἶναι ν' ἀφήσωμε, γαζῆδες, προφητάδες,
διότ' ἐξευγενίσθησαν κι' αὐτοὶ οἱ Ἄραπάδες.

Πολλὰ εἶν' τὰ διδάγματα, πῶς εἶμεθ' ὅλοι ἕνα,
τ' ὁμολογεῖ ἡ γλῶσσά μας κι' αὐτὴ ἡ ἀτμοσφαῖρα.

Νὰ ζήσωμε πάντα μαζῆ σὰν τὰ καλ' ἀδελφάκια,
κ' ἕκαστος τὴν θρησκεία του ἄς ἔχη διὰ πάντα.

Ἐκαστος εἶν' ἐλεύθερος νὰ προσκυνῇ ὅ,τι θέλει,
σ' ἐκάστου τὸ προσκύνημα κάνεις δὲν βάζει χέρι.

Ἄν θέλετε νὰ ἔλθετε, πάλιν, ἔς τὴν Ἐκκλησία,
θὰ σᾶς παραχωρήσωμε τὴν πρωτοκαθεδρία.

Διότι γίνεται χαρὰ εἰς τοῦ Θεοῦ τὸν θρόνον,
ὅταν μετανόηση τις κ' ἔλθῃ ὅπ' ἦταν πρῶτον.

Τὰ πρόβατα τ' ἀπολωλά, ποῦ τ' ἄσπασε ὁ λύκος,
καὶ τὰ ἑκατασπάραξε μὲ πῦρ καὶ μὲ τὸ ξίφος.

Ὁ δὲ Θεὸς μᾶς δέχεται ὅλους τοὺς κολασμένους,
γὰ τοῦτο ἐκατέθηκε μέσα εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Πολὺ καλὰ τὴν ξεύρετε τὴν ἀληθῆ θρησκεία,
ἀλλὰ σᾶς ἔχουν δέσμιους κατὰ τῆς ἀληθείας.

Πιστεύω νὰ λυθ' ἡ σκιά, νὰ λάμψη ἡ θρησκεία,
τοῦ Ἰησοῦ μας τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ Ὀρθοδοξία.

Ἄγιο Βασίλει σέβεσθε, ἅγιο Γεώργη τιμᾶτε,
τὴν Παναγία Φατιμὲ, λεχούταις προσκαλᾶτε.

Ταξίματα εἰς τῆς Ἐκκλησιαίς συχνὰ τὰ προτιμᾶτε,
καὶ μάλιστα ἁγιάζετε ὅταν πρωτοσπαρτάτε.

Τοιαῦτα πρὸς Ὀθωμανοὺς θὰ 'πῶ γιὰ τοὺς ὀδικούς μου,
τοὺς Χριστιανοὺς τοὺς ἱερεῖς καὶ ἀδελφοπητούς μου.

Τοὺς Μουσουλμάνους, ἀδελφοί, πρέπει νὰ τοὺς τιμοῦμεν
μὲ κάθε τρόπον ἐντιμον καὶ νὰ τοὺς ἀγαποῦμεν.

Μᾶς λέγει τὸ Βαγγέλιο τὸς ἔχθρους μας ν' ἀγαποῦμε,
καλὰ νὰ τοὺς προσέχουμε καὶ νὰ τοὺς βοηθοῦμε.

Πρῶτ' ἀγαπᾶτε τὸν Θεὸ κ' ἔπειτα τοὺς γειτόνους,
τοὺς φίλους καὶ ὁμοίους σας, ὡς καὶ τοὺς γεννητόρους.

Αὐτὰ προστάζει ὁ Θεὸς, τὸν Μωϋσῆ τὰ δίδει,
καὶ τ' ἅγιο Βαγγέλιο ἑλοφάνερα μᾶς δείχνει.

Ποτὲ νὰ μὴ θελήσωμε νὰ δώσωμε τὰ ἴσα,
αὐτὰ ὅπου μᾶς ἔκαμαν καὶ μᾶς ἐτυραννήσαν.

Ἡ Κρήτη ἄλλοτ' ἔδωσε νόμους ἔς τοὺς Ἀθηναίους,
καὶ τώρα μᾶς ἐδίνουνε καμᾶρι ξακουσμένο.

Ἡ Εὐρώπη τῶβρε εὐλογοῦ Ἑλληνόπαιδο νὰ στέψῃ,

τῆς Κρήτης τὴν ἐλευθερίᾳ πάλι γιὰ νὰ 'πιστρέψῃ.
Ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Ἑλληνος Γεωργίου,
ἐστάλη πρίγκηψ 'στὰ Χανιά, Γεώργιος καὶ ἐκεῖνος.
Εἶν' ὑψηλὸς, εἶν' εὐμορφος, θαλασσινὸ πουλάκι,
ὅποιος τὸν διῆ τὸν χαίρεται, τὸν ἔχει γιὰ καμάρι.
Χιλιάδες φίλοι τὸν 'βλογοῦν καὶ τὸν καληνορίζουν,
καὶ ἄλλοι τὸν ἀσπάζονται καὶ τὸν καλοτυχίζουν.
'Ἡ Ἐκκλησιᾶ, ἡ Μήτηρ μας, τὸν εὐλογᾷ τὸν γιό της,
διότι τὸν ἐκατήχησε Καλογεράς δεσπότης.
Πολλοὶ διδάσκαλοι σοφοὶ γράμματα τὸν διδάσκουν,
ναυτάδες καὶ θαλασσινοὶ πυξίδα τὸν μαθαίνουν.
'Ἡ σεβαστὴ μητέρα του θρησκείᾳ τὸν διδάσκει,
τὸν ἀκριβοπαρήγγειλε 'στὴν Ἐκκλησιᾶ νὰ 'πάγῃ.
Νὰ σέβεται τὰ ἱερά, τὰ ἅγια Μοναστήρια,
τοὺς Δεσποτάδες νὰ τιμᾷ, νὰ κοινωνῇ τὰ θεῖα.
Ν' ἀπαγορεύσῃ βλασφημιὰς, νὰ κλείσῃ ἐργαστήρια,
τῆς ἑορταῖς οἱ Χριστιανοὶ νὰ διδάσκονται ψαλτήρια.
Τοὺς ὑπηκόους ν' ἀγαπᾷ, κάθε Ῥωμῆὸ καὶ Τούρκο,
μὲ ἰσότητα νὰ τιμωρῇ, καθέκαστον κακοῦργο.
'Εγὼ θὰ εὐχῶμαι πρῶτ', βράδυ καὶ τὴν ἡμέρα,
νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα καὶ τὴν χρυσοῦν ἡμέρα.
Νὰ ἰδοῦμ' οἱ δυστυχεῖς καλὸ, νὰ παύσουνε νὰ κλαῖνε,
μητέρες τὰ παιδάκια των καὶ τέκνα ταῖς μητέρες.
'Ἡ Παναγία κι' ὁ Χριστὸς θὰ σὲ διαφυλάττῃ,
ἀπὸ φωτιά, ἀπὸ νερό, κι' ἀπ' ἓνα κακὸ 'μάτι.
'Όταν φυλάττῃς συμβουλὰς τῶν σεβαστῶν γονιῶν σου,
τότε μὴ φοβηθῆς θεργιᾶ, κι' ἂν εὐρεθοῦν ἐμπρὸς σου.
'Αγγελοὶ θὰ προσέχουνε τὰ διαβήματά σου,
κι' ὁ ἅγιος Γεώργιος θ'ἄνε πάντα κοντά σου.
'Εμπρὸς νὰ ἔχῃς τὸν σταυρὸ, ὅ,τι καὶ ἂν θὰ πράξῃς,
τὰ σοβαρὰ διδάγματα πάντοτε νὰ φυλάττῃς.
Εἶθε νὰ γείνη παράδεισος ἡ Κρήτη μὴν ἡμέρα,
νὰ ἔρχωνται περιηγητὰὶ νὰ κάμνουνε καθέδρα.

Νὰ ἐπανέλθ' ὁ πληθυσμὸς ποῦ εἶχ' ἄλλοτε ἡ Κρήτη,
νὰ δυναμώσωμε πολὺ, χρυσὸς νὰ γίνη βρῦσι.
Διὰ ν' ἀνταποδώσωμε ἔστους Ἑλληνας τὰ ἴσα,
ἔσα μᾶς τροφοδότησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσία.
Ἐικοσιπέντε Δεκεμβριοῦ ἠκούσθη ὑμνωδία,
ἔστους οὐρανοὺς οἱ Ἄγγελοι, πέρα ἔστη Βηθανία.
Ἐστὴ Μῆλο μέσα ἔστὸ νησί, χαρὰ τώρα θὰ γίνη,
Δεκέμβρι μῆνα πάτησε Γεώργιος ἔστην Κρήτη.
Καλῶς μᾶς ἤλθες, Γιώργη μας, καλῶς τὸν κυβερνήτη,
καὶ θὰ σὲ στεφανώσωμε μὲ δάφναις ἀπ' τὴν Ἴδη.
Πολὺ θὰ σὲ τιμήσωμε, ὅπως σοῦ παρθενεύει,
μὲ κλάδους θὰ σ' ὑποδεχθοῦν τῶν Κρητικῶν τὰ βρέφη.
Καθότι, ὑψηλότατε, ἐσὺ θὰ τοὺς παιδεύσης,
γράμματα καὶ πολιτισμὸ θὰ τοὺς ὑπαγορεύσης.
Γεώργη μ', Ὑψηλότατε Χριστιαναθραμμένε,
ἔστην Κρήτη καλῶς πάτησες, φίλε μας πιστευμένε.
Δόξα νὰ ἔχη, Γεώργιε, ὁ ἅγιος Θεὸς μας,
ὅπου μασὲ ἠξίωσε καὶ ἐγενεῖς ἴδικός μας.
Σοῦ στέλνω, Ὑψηλότατε, Ἀγγέλους συνοδία,
καὶ ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογῇ ἡμέραν τε καὶ νύκτα.
Συγγνώμην, βασιλόπουλο, θὰ σὲ ἐγκωμιάσω,
διότι σὲ ἠγάπησα, κ' ἔχω καὶ τ' ὄνομά σου.
Τόσον πολὺ σὲ ἀγαποῦν, οἱ ὁμογενεῖς ἔτὰ ξένα,
γὰ τὴν ἀνδρεία τὴν γνωστὴ π' εἰδείξες ἐκεῖ πέρα.
Ναί, φίλε Ποσειδῶνά μου, καμάρι τῆς Ἑλλάδος,
γὰ ἴσένα ἐξημέρωσε τῆς Κρήτης τὸ Δουκάτο.
Σπῆτι δὲν βρίσκεις ἀραγὰ, χωρὶς φωτογραφία,
πολλοὶ σὲ ἔχουν μάλιστα μέσ' τὰ χρηματιστήρια.
Ἄπὸ τώρα προφητεύουσι πῶς σὺ θὰ κατορθώσης,
τὸν πόθο τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ τὸν ἐξεπληρώσης.
Τὸ αἶμα ὅπου χύθηκε, ἐσὺ νὰ τὸ δοξάσης,
χωρὶς νὰ σβύσῃ ἡ φωτιὰ τοῦ Κρητικοῦ χωριάτη.
Πιστεύω ἔστην παιδεία σου καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς σου,

μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν καὶ μὲ τὴν ἐδικήν σου,
Ὅτι ἐντὸς τριῶν ἐτῶν θὰ ἰδοῦμε μιά ἡμέρα,
νὰ εὔρη ἢ μάννα τὰ παιδιὰ, μάννα μὲ θυγατέρα.
Πεντέλη καὶ ὁ Παρνασὸς νὰ ἔλθουν μεσ' τὴν Κρήτην,
ὁ Ψιλορίτης καὶ Λευκά, Οἶτη καὶ Κιθαιρίτης.
Ν' ἀγκαλιασθοῦν καὶ νὰ σφιχθοῦν σὰν τὰ καλὰ δελφάνια,
νὰ τρέφωσιν ἐπάνω τους τ' ἄθῶα ἐλαφάκια.
Κατόπ' ὁ γέρο Ὀλυμπος νὰ τὸν ἐπιάσ' ἡ ζούλια,
νὰ θέλῃ ν' ἄλλῃ καὶ αὐτὸς νὰ γίνουιν μιὰ γραμοῦλα.
Ν' ἀρχίσουιν δρομολόγια νὰ 'πᾶν πρὸς τὰ Μπαλκάμια,
νὰ βάλλουιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ στραλίγια καὶ σημάδια.
Καὶ τότε δὰ θὰ δεξασθῆς, καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ σου,
ἐπίσης καὶ ὁ διάδοχος σὺν τῇ σεπτῇ μητρὶ σου.
'Αλλὰ, λαοφιλέστατε, πρόσεξε εἰς τὴν Κρήτην,
μὴ χαρισθῆς οὔτε ἐμοῦ ἂν θεὸν ἄνοιξω μύτη.
Δικαιοσύνη, νὰ κρατῆς, μ' ἐκείνην νὰ παλαίης,
χωρὶς καμμίαν ἀδικίαν ἀπ' τὸ δικόσου χέρι.
Ὅταν θὰ βάλῃς ὑπογραφὴν, πρῶτα σταυροκοπήσου,
νὰ σὲ φυλάττῃ ὁ Θεὸς γιὰ τὴν ὑπόληψίν σου.
Πιστεύω αὐτὰ ποῦ φώναξε ὁ προφήτης Ἡσαΐας.
ἄνοιξατέ μου τὰ πορτὰ τῆς θείας Δικασίας.
Αὐτὰ, πιστεύω, τὰ κλειδιὰ, νὰ τάχετε κοντά σας,
νὰ 'πῆτε καὶ εἰς τοὺς δικαστάς, νὰ, τὰ καθήμοντά σας.

Πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς,

Τὸ ἄλλας 'ς τὴν πατρίδα μου δὲν ἐμαράνθ' ἀκόμα,
καὶ οὔτε ποτὲ θὰ μαρανθῆ σὲ τούτῃνη τὴν χώρα.
'Αρχιερεῖς σεβάσμιαι, δὲν ἔχω τί σὰς εἶπω,
διότι ἐτιμήσατε Ἀπόστολον τὸν Τίτο.
Ὁ Ἑλληνισμὸς σὰς σέβεται καὶ ὅλ' ἡ Ὀρθοδοξία,
διότι ἐσταθήκατε φύλακες εἰς τὰ θεῖα.
Τὰ πάντα ἠθυσίασατε διὰ τὰ ποιμνία σας,
μ' αὐταπάρησιν καὶ ὑπομονὴ ἠθυσίασατε τὰ πάντα.

Τῶν προκατόχων τὰ δεινὰ ἐκεῖνα ἐνθυμᾶσθε,
καὶ τὴν παραγγελίαν των ἀκριβῶς τὴν ἐτηρᾶτε.
Τὰ πνεύματα τῶν εὐσεβῶν ἐκείνων τῶν γερόντων.
Θὰ εὐλογοῦν τὸν Ὑψίστον ἔς τὸν Ἅγιόν του Θρόνον.
Τὴν πίστιν ἐτηρήσατε, τὸν νόμον τοῦ Κυρίου,
τὸν στέφανον θὰ λάβετε τῆς δόξης τοῦ Ὑψίστου.
Αἰτῶν τὴν τὴν εὐχουλά σας, τῆς Κρήτης Δεσποτάδες,
κ' ἑδαφιαίως προσκυνῶ τς' ἁγίαις σας παλάμαις.

Πρὸς τοὺς ἱερεῖς,

Ὡς λάμπει τὰ μεσάνυχτα ὁ λύχνος ἔς τὸ σκοτάδι,
πρέπει νὰ λάμπη κι' ὁ παπᾶς ὅπου καὶ ἂν πατάει.
Πρέπει νὰ εἶν' μειλίχιος καὶ εὐσεβῆς ἔς τὰ θεῖα,
νὰ γίνεται παράδειγμα μέσα ἔς τὴν Ἐκκλησία.
Θεοσεβεῖς καὶ ἅγιοι προστάζ' ἡ Ἐκκλησία,
νὰ εὐλογᾷ Χριστιανούς νὰ αἰρῆ ἁμαρτίας.
Μὲ τρόπον ἀφιλόργου καὶ μὲ ἀκτημοσύνην,
νυχθημερόν ἔς τὴν προσευχὴν καὶ ἔς τὴν ἀγιωσύνην.
Τοὺς ἐνορίτας ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ τοὺς κατηχάει,
καὶ τ' ἅγια βιβλία μας νὰ τοὺς τὰ ἐξηγᾷ.
Σ' τοὺς ψήφους καὶ ε' τὰ κόμματα ποτὲ μὴ πλησιάζη,
διότι ἔξευτελίζεται, τὸ ράσσον τ' ἀτιμάζει.
Φύλακας νᾶναι πάντοτε τῶν παραδόσεών του,
καὶ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἂν εὐρεθῆ ἔμπρός του.
Καὶ θέλει νεωτερισμούς γιὰ νὰ τοῦ ὑποδείξη,
μὲ τρόπον φιλανθρωπινόν τὸν δρόμον νὰ τοῦ δείξη.
Φύγε, μακρύνθητ' ἀπ' ἐδῶ, μὰ γὼ ἔχω τὸν Δεσπότη,
ἔχω καὶ τὸ πηδάλιον ποῦ ἔχουν τόση γνῶσι.
Ἐσὺ ὅπου μᾶς ἔρχεσαι μὲ τὴν προβιά τοῦ λύκου,
φύγε, μὰ δὲν δεχόμεθα ξένων δασκάλων πίστιν.
Νὰ μὴ ζητεῖτε χρήματα, νὰ μὴ φιλαργυρεῖτε,
ὀλιγαρχεῖς ἔστὰ σπήτριά σας παντοτεινὰ νὰ εἰσθε.
Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τρέφονται χωρὶς στάρι,

καὶ ὁ Θεὸς τροφοδοτεῖ καθέκαστον κοπάδι.
Τέλος ἐγὼ ἀσπάζομαι τὸν ἅγιον πώγωνά σας,
ὡς ἀδελφὸς ἐλάχιστος ἂν εὐρεθῶ ὑμπροστά σας.

Πρὸς τοὺς Ἱερομονάχους.

Πατέρες ἀγιώτατοι π' ἀφίσατε τὸν κόσμον,
μὴν πολίαναμιγνύεσθε ἑστὰς τύμβους τοῦ αἰῶνος.
Σταῖς ψαλμωδίαῖς καὶ προσευχαῖς ἐκεῖ προσηλωθῆτε.
διὰ νὰ μὴν εἴσθε ἐπίορκοι ἐκεῖ ποῦ θὰ κριθῆτε.
Τὰ ἱερά κειμήλια καὶ τ' ἅγια Μοναστήρια,
φυλάττετε μ' ἀκρίβειαν ὡς παρακαταθήκας.
Φιλοξένοι, ἀφιλόργυροι καὶ ἀλληλαγαπημένοι,
γιὰ νὰ δοξάζετ' ὁ Θεὸς πρῶτ' καὶ μεσημέρι.
Χρήματα μὴν προσφέρετε διὰ νὰ προαχθῆτε,
διότι ἄνωθὲν ἐστὶν ἐκεῖνο ποῦ πιθυμεῖτε.
Τὸ ἔθνος ἐμπιστεύθηκε εἰς ὑμᾶς τὰ μοναστήρια,
καὶ τὰ διεφυλάξατε. Εὐχε ! τῇ ἀληθείᾳ.

Πρὸς τοὺς διδασκάλους καὶ ἐπιστήμονας.

Φιλόσοφοι, Διδάσκαλοι, νομικο-ασκληπιάδες,
μὴ με κατηγορήσητε γι' αὐταῖς μου τῆς γραμμάδαις.
Κ' ἐγὼ σοφία ζήτησα, νὰ μάθω ἐπιστήμη,
ἀλλ' ἔμειν' ἀπροστάτευτος μέσα ἑστὸ Μοναστήρι.
Σᾶς ἀγαπῶ, σᾶς ἐκτιμῶ, ξεύρω τὰ βάσανά σας,
ὥστε νὰ ἀποκτήσητε καὶ τὰ διπλώματά σας.
Λοιπὸν μὲ φόβον τοῦ Θεοῦ εἰς τὰ καθήκοντά σας,
μορφώσατε ψυχὰς αὐτῶν ποῦ μένουνε κοντά σας.
Διδασκαλίας βλαβεραῖς ποτὲ μὴν προτιμᾶτε,
χριστιανισμὸν καὶ ἄσκησι, αὐταῖς νὰ προτιμᾶτε.
Καὶ νὰ μορφώσητε λαὸν μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν στρατά,
γιὰ νὰ ἐγκωμιάζεσθε πάντα καὶ διὰ πάντα.
Οἱ νομικοὶ στρεψοδικαῖς μὴν ταῖς ἐπιθυμεῖτε,
χρήματα μὴν λαμβάνετε χωρὶς γιὰ νὰ δικᾶσθε.

Γιατροί μου, εὐσπλαγχνίζεσθε, τοὺς δυστυχεῖς ἀρρώστους,
μὲ τρόπον χριστιανικὸν ἐλαφρύνετε τοὺς πόνους.
Μὴ συμφωνᾶτε, καὶ ἔπειτα δίδετε τὴν ρετσέτα,
διότι παροργίζετε Χριστὸν τὸν βασιλέα.

Πρὸς τοὺς ἀρχηγούς.

Ἄνδρες οἱ γενικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ σεῖς καπεταναοὶ.
Ἐπεὶ δὲν ψηφίσατε ζωὴν ἐς τὸ πῦρ καὶ ἐς τὸ μαχαίρι.
Τὰ ὄπλα σας τιμῆσατε καθὼς καὶ τ' ὄνομά σας,
ἢ ἱστορία πάντοτε θὰ γράφη τὴν ἀνδρείά σας.
Τὰ γένειά σας τ' ἀσπρίσατε γιὰ τὴν ἐλευθερία,
καὶ τὸ ἑκατορθώσατε χαρὰ ἐς τὴν σωτηρία.
Ἀσπάζομαι τοὺς ζωντανούς καὶ μνημονεύω ἄκείνους,
Ἐπεὶ ἐπεσαν ἐστὸν πόλεμο καὶ δάκρυα τοὺς χύνω.
Φαντάζομαι πῶς χαίρεσθε διὰ τὰ γεγονότα,
ἐπεὶ ἐγέναν ὅτ' ἐδίωξαν τοὺς Τούρκους μὲ τὴν νότα.
Ὅρκισατε τοὺς γόνους σας, τὴν γενεὰν ποῦ θ' ἄλλῃ,
τὸ αἷμα ἔχυσατε χαμένο νὰ μὴν πάγῃ.
Νὰ μὴ δεχθῶσι ξενισμούς, ἀγύρτας, μορφωτάδες,
μόνον τὰ πάτρια ἡμῶν σῶα νὰ τὰ τιμᾶτε.

Πρὸς τοὺς πολιτικούς.

Πολιτευταί μου γνωστικοὶ μὲ τὴν μεγάλην γνῶσι,
ψήφους μὴν ἀγοράζετε, Σωτῆρες καὶ Ῥητόροι.
Μὴν πολεμᾶτε λυσοσδῶς, ταῖς κάλπαις σας ἀφήτε,
ἐλεύθεροι οἱ ψηφισταὶ νὰ σᾶς ἀναδεικνύνε.
Ποτὲ νὰ μὴ θελήσητε ὅ,τι κάμνουν σ' ἄλλα μέρη,
Ἐπεὶ τάζουνε ἀμύγδαλα αὐγά μὲ τὰ καλάθια.
Ἐπειτα ἀφοῦ μετρήσουνε τοὺς ψήφους κ' ἐπιτύχουν,
Ἐπεὶ σ' εἶδα ποῦ σ' ἐγνώρισα κ' ὀπίσω τους τσ' ἀφίνουν.
Πᾶσα ἀρχὴ νὰ ξεύρετε ὅτ' ὁ Θεὸς τὴν στέλλει,
καὶ σεῖς ἀναλαμβάνετε βαρεῖα φορτία ἐς τὸ χέρι.
Ποσῶς μὴν κομματιάζεσθε, ἀλλ' ὄλ' ἀδελφωμένοι,

νά συζητᾶτε σοβαρὰ πάντα ἡμερωμένοι.

Ἄφῃτε μὲ προσέβαλες καὶ τὰς περιφρονήσεις,
ἂν θέλετε ὅλοι σας ὁμοῦ νὰ σώσετε τὴν Κρήτη.

Τὰ στέφανα π' ἐστέφθητε γιὰ τὸν ἡρωϊσμόν σας,
νὰ τὰ φυλάξητε καλά γιὰ τὴν ἰκὴν σας δόξαν.

Χεῖλη Ἑλληνοσ δὲν ἔμεινε νὰ μὴν σᾶς ἐπαινέση,
διὰ τὴν στάσιν κι' ἀνδρείαά μὲ ἔχετε γοητεύσει.

Ἔσεῖς αὐτοῦ δὲν ξεύρετε τί ἔγινε ἐδῶ κάτω,
πόσοι σκιρτοῦν καὶ χαίρονται γι' αὐτὸ τὸ Πριντζιπάτο.

Καυχῶνται καὶ κηρύττουσι, ἔγινε κι' ἄλλη χώρα,
καὶ ἔχομε προχώσματα τέσσαρα γιὰ τὴν ὥρα.

Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ Ἑλλάς, τὸ δεύτερον ἡ Κρήτη,
τὸ τρίτον εἶναι ἡ Σάμος μας καὶ τέταρτον ἡ Κύπρος.

Ἄλλοι τὸ περιμένουσι νὰ γίνουν ὅλα ἕνα,
διὰ νὰ ἔχουν ἄνεσι κι' αὐτοὶ μίαν ἡμέραν.

Ὁ Κύριος νὰ σᾶς εὐλογᾷ νὰ ἦσθε ἀγαπημένοι,
ν' ἀκούω γῶ νὰ χαίρωμαι πῶς εἶσθε ἀδελφωμένοι.

Τὰς σοβαρὰς προτάσεις σας ἀσπάζομαι καὶ χαίρω,
ἀπὸ τοὺς φίλους βουλευτὰς πολλὰ καλὰ προσμένω.

Πρὸς τοὺς νέους.

Νέοι ἀνδρειωμένοι μου, σωστοὶ παληκαράδες,
ἀφῃτε πλέον τ' ἄρματα κι' αὐταῖς ταῖς σπαθοράβδαις.

Τώρα θὰ κοιμηθῆ ἡ ἀνδρείαά μέσα 'ς ταῖς πρασινάδες,
ἡ σωφροσύνη θὰ τραπῆ πρὸς τοὺς πολιτευτάδες.

Σιγῆ, σιγαῖτε, ἀδελφοί, ἂν θέλετ' ἱστορία,
νὰ δεῖξετε εἰς τοὺς λαοὺς καὶ μέσα 'ς τὰς Ἀθήνας.

Μὴν ἄγεσθε καὶ φέρεσθε ὑπὸ δημαγωγίας,
ἀλλὰ βαρὺ καὶ σώφρονες ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

Ἰούδας θὰ ὀνομασθῆ ἡ κεῖνος ὁ πατριώτης,
ποῦ θὰ δεχθῆ χρηματικὸν διὰ νὰ γενῆ προδότης,

Ὅτι ἐδῶ θὰ μαζευθῆ ἡ σάρα καὶ ἡ μάρα,
καὶ τὸ κακὸ συνάντησμά ἀπὸ τὴν φαῦλην στράτα.

Ἔσεῖς, Χριστιανικά μου, μὴ σᾶς πλανέσουν κάλλη,
τῶν φαυλοβίων γυναικῶν εἰς τὸ καφε-σαντάνι.

Ποτὲ μὴν καταδέχεσθε νὰ κάνετε καντάδες,
ἀλλὰ ἔστας ἐπαρχίας σας ἐκεῖ ἴπανδρολογᾶσθε.

Νερὸ πάντα νὰ πίνετε ἀπ' τὴν ἴδική σας βρύσι,
μὴπως καταπατήσητε συζύγων σωφροσύνη.

Τὸ μέλι, κατὰ παροιμίαν τρέχει ἀπὸ τῆς πόρνης,
ἀλλὰ ἀφοῦ θὰ τὸ γευθῆς ἀμέσως φαρμακώνει.

Ὡστε καὶ πάλιν λέγω σας νὰ μὴν διαφθαρήτε,
μὲ ὄλην τὴν παληκαριά ἀνδρεῖοι νὰ σταθῆτε.

Θύματα τῆς διαφθορᾶς μὴ πέσητε, παιδιά μου,
ἀλλὰ διασκεδάζετε κατὰ τὰς συμβουλὰς μου.

Σ' τὴν μέθην καὶ ἔς τὰ καπηλιὰ ποτὲ νὰ μὴ σᾶς βλέπουν,
μόνον σὲ μέρη ἔντιμα ὅπου σᾶς ἐπιτρέπουν.

Φρόνιμοι εἰς τὸ γλέντι σας κ' ἔπειτα ἔς τὴ δουλειά σας,
διὰ νὰ ἔχ' ἡ τσέπη σας πάντοτε τὸν παρᾶ σας.

Τοὺς τζόγους ἀποφεύγετε καὶ τὰς ἀργολογίας,
γὰ νὰ σᾶς μένη ὁ καιρὸς νὰ κάμητ' ἐργασίας.

Τὸ ἔθνος τὴν πατρίδα σας πάντοτε ν' ἀγαπᾶτε,
φιλονεικίας κ' ἔριδας ποτὲ μὴν προκαλᾶτε.

Νέοι παληκαράδες μου μὲ τὸ βραστὸ τὸ αἶμα,
μὴν ἐφαρπάζεσθε ποτὲ καὶ βγάζεται μαχαίρια.

Σ' τοὺς γέροντας ὑπακοή καὶ ἔς τοὺς πνευματικούς σας,
γὰ νὰ ἔλογάει ὁ Θεὸς τοὺς οἴκους τοὺς ἴδικούς σας.

Εὐχὴν γονιοῦ ἀγόραζε λέγει ἡ παροιμία,
καὶ ἔς τὰ λαγκάδια τρέχετε ἡμέραν τε καὶ νύκτα.

Τὸν φόβον πάντα τοῦ Θεοῦ νὰ ἔχετε μαζί σας,
μ' ἐγκράτεια καὶ καθαροὶ πρῶτ' ἔς τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὴν Κυριακή, τὰς ἑορτὰς, πολὺ νὰ τὰς τιμᾶτε,
καὶ ὁ Θεὸς θὰ σᾶς ἔλογᾷ ὅπου καὶ ἂν πατᾶτε.

Παύσατε πλέον τέκνα μου, νὰ κλέπτετε γυναῖκες,
διότι εἶναι ἄσχημον, χύνετ' ἀνθρώπων αἶμα.

Ὅλα τὰ Κρητικὰ ἔθιμα πολὺ τὰ ἐκτιμᾶω,

ἀλλὰ τῆς κλεπτοπαντρείας ἄνομο τ' ὀνομάζω.
Παληκαρᾶ μου Κρητικῆ, ἂν θέλῃς ὑπανδρεία,
ῥώτησε τοὺς οἰκίους σου ἕως τοὺς γὰ πρόξενία.
Ἄφου οἱ γάμοι σου γενοῦν με τοῦ Θεοῦ τὸν δρόμο,
τότε ἤξευρε πῶς θὰ εὐτυχῆς σὲ πούτονε τὸν κόσμο.
Τ' Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ θὰ ἔχῃς εὐλογία,
καὶ τῶν γονέων αἱ εὐχαὶ με τὴν καλὴ ὑπανδρεία.
Θὰ ἰδῆς ἐγγόνια καὶ παιδιὰ τὸ σπῆτί σου γεμάτων,
τὸν σίτον καὶ τὸ ἔλαιον, κρασί, ὑγρὰ καὶ ἄρτον.
Γέρων ἐσὺ θὲ νὰ γενῆς νὰ βλέπῃς τὰ παιδιὰ σου,
κύκλω εἰς τὸ τραπέζι σου νὰ κάθωνται κοντὰ σου.
Τὸ στόμα σ' ἔχε ἀνοικτὸ, εὐλόγα τὸν Θεόν σου,
ποῦ σοῦδωκε τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ ποῦ εἶν' ἐμπρός σου.
Μὲ νοθεσία τοῦ Θεοῦ καὶ με γραμματωσύνη,
ἀνάτρεφε τὰ τέκνα σου γὰ τὸ καλὸ τῆς Κρήτης.
Ἀρχόντισσαίς μου Κρητικαῖς καὶ μαυροφορεμέναις,
ποῦ χάσατε τοὺς ἄνδρας σας ἔσταῖς μάχαις φονευμένους.
Μὴν κλαίτε πλέον τοὺς νεκροὺς αὐτοὺς τοὺς φονευμένους,
ποῦ χύσανε τὸ αἷμά τους τσ' ἀδικοσκοτωμένους.
Τὰ πνεύματά των χαίρονται μαζί με τὰ ὀδικά σας,
πρέπει νὰ τῶχετε τιμὴ ποῦ ἔπεσαν τὰ παιδιὰ σας.
Ἡρωῖκοι ἔστων πόλεμο με τοὺς ἐθελοντάδες,
με γράμματα ὀλόχρυσά τοὺς γράψαν ἔσταῖς μεμβράναις.
Ἄς παύσῃ πλέον ὁ κλαυθμὸς γι' αὐτοὺς τοὺς φονευμένους,
κι' ἄς ποῦμε γὰ τοὺς ζωντανούς τοὺς ἐλευθερωμένους.
Ἐστὸς σκοτωμένους λειτουργοὺς καὶ ἐλεημοσύναις,
ἔστὸς ζωντανούς ἐργόχειρα, φασίματα, ραψίδια.
Ἀκούσατέ μου Χριστιαναῖς, ποῖὰ θάναί ἢ δουλειά σας,
νὰ σᾶς ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ζήσουν τὰ παιδιὰ σας.
Νηστεῖαις νὰ φυλάττετε καὶ νὰ μὴ βλασφημᾶτε,
καὶ τότε θὰ προκόψετε κ' ἐμὲ θὰ συγχωρᾶτε.
Τὰ τέκνα σας εἰς τὸ σχολεῖδ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν,
νὰ μάθουνε Κατήχησιν, θεῖα διδασκαλία.

Τοὺς ἄνδρας νὰ τοὺς σέβεσθε καὶ νὰ τοὺς ἐκτιμᾶτε,
νὰ μὴν τοὺς παροργίζετε καὶ τοὺς καταφρονᾶτε.
Ὁ ἄνδρας εἶναι κεφαλὴ καὶ στύλος τοῦ σπιτιοῦ σας,
ἐσεῖς νὰ ὑποτάσσεσθε ἐστὴν θέλῃσι τ' ἀνδρῶς σας.
Τώρα ποῦ ἠλευθερώθητε μὲν αἰσὶς νὰ μὴ ζητῆτε,
ἀλλὰ σεμνὰ φορέματα πάντοτε νὰ φορῆτε.
Καπέλα, χόρτα καὶ πτερὰ, κορσέδες καὶ μανσόνια,
ποτὲ νὰ μὴ φορέσητε ἀπὸ τὴν ξένη χώρα.
Τὰ ἔθιμα τὰ παλαιὰ καὶ τὰ χρυσᾶ μποτόνια,
νὰ εἶναι προτιμότερα κι' ἀπὸ τὰ βραχιόλια.
Μόνοι σας νὰ ὑφαίνετε κιλίμια καὶ μπατάνιες,
στρώματα καὶ μεταξωτὰ μὲ ταῖς φαρδύαις μπιμπιλιαῖς.
Νὰ πλημμυρήσῃ ὁ τόπος μας ἀπὸ τὰ ἐντόπια ροῦχα,
προτοῦ μᾶς κουβαλήσουνε ἐβραϊκὴ σαβοῦρα.
Τὰ φιγουρίνια ἐστὰ χωρῖα καθὼς καὶ ταῖς μοδίστραις,
ποτὲ μὴν τὰς συνδράμετε οὔτε μὴν ταῖς δεχθῆτε.
Ποτέ σας μὴ θελήσῃτε ἐστὸ θέατρον νὰ ἴπατε,
ἀδίκως μὴν ἕδεύετε τοὺς εὐγενεῖς σας ἄνδρας.
Γράμματα καὶ ἐργόχειρα ἐστὰ Παρθεναγωγεῖα,
παιδαγωγία ἠνατροφὴ γιὰ τὰ μωρὰ παιδιὰ,
Χωρὶς μητέρας κ' ἱερεῖς, δασκάλους, παιδονόμους,
τὰ τέκνα σας δὲν ἔρχονται εἰς τοῦ Θεοῦ τοὺς δρόμους.
Παρθέναις, κοριτσάκια μου, ὄλαις εἰς τὸ Σχολεῖο,
νὰ μάθετε τὰ γράμματα, κι' αὐτὰ θὰ σᾶς στολίσουν.
Νὰ γένητε τραναῖς κυραῖς, ὄλαις γραμματισμέναις,
νὰ ἦσασθε εὐδαίμονες, σοφαῖς καὶ μορφωμέναις.
Πιστεύω οἱ ἀρμόδιοι, σ' αὐτὰ τὰ τελευταῖα,
πολὺ νὰ δώσουν προσοχὴν νὰ μὴν τὰ πάρ' ἀέρας.
Ἐγὼ δοξάζω τὸν Θεὸν ποῦ πάτησα ἐστὴν Κρήτην,
καὶ εἶδα πράγματα καλὰ, τὰ τῆς Χριστιανωσύνης.
Πίπτω ἐστὴν γῆν κι' ἀσπάζομαι ἐλεύθερον τὸ χῶμα,
αὐτὸ ποῦ ἐπερίμενα, τώρα τὸ εἶδ' ἀκόμα.
Ἐκλαῖα ὅταν ἔφευγα ἀπ' τῆς Τουρκίας τὸ ξίφος,
καὶ τώρα βλέπω τὸν σταυρὸν ἐν τῷ Διοικητηρίῳ.
Πῶς νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν π' ὄχω αὐτὴν τὴν ὥρα,
νὰ βλέπω Ἑλληνόπαιδα νὰ διοικῆ τὴν χώρα.
Μεγάλος εἶναι ὁ Θεὸς, ὡς καὶ τὰ θαύματά του.
δόξα νὰ ἔχη πάντοτε τ' ἅγιον ὄνομά του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Πρὸς πάντας τοὺς πεπολιτισμένους λαοὺς τοῦ κόσμου.
Δημοσιογράφους, ἐλευθέρους καὶ ὑποδούλους ἀδελ-
φοὺς Ἑλλήνας τοὺς συνεορτάσαντας καὶ συντελέ-
σαντας ὡπωςδῆποτε εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πα-
τρίδος ἡμῶν ἀπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν.

Λαοὶ τοῦ κόσμου ἐλεύθεροι, πῶς θὰ εὐχαριστήσω,
τὰ ἱερὰ αἰσθήματα πῶς θὰ σᾶς τὰ τιμήσω.

Αἰῶνα μᾶς συνδράματε καὶ μᾶς ἐβοηθεῖτε,

νὰ κόψωμε τσ' ἀλύτους μας καὶ σεῖς τὸ ἐποθεῖτε.

Ὅσῳ νὰ ζοῦν τὰ τέκνα μας κ' ὑπάρχει ἡ γενεᾶ μας,

θὰ σᾶς εὐχαριστήσωμε μὲ ὅλη τὴν καρδιά μας.

Ἰδοὺ ἐκόπη, ἐσκούργιασε τοῦ Τούρκου τὸ μαχαῖρι.

καὶ εἴμεθα ἐλεύθεροι μὲ σᾶς συνδεδεμένοι.

Ἴδετε τὸν πολιτισμὸ πῶς ἀκτινοβολᾷ,

ἔρριψε τὴν ἀκτίνα του, ἔστην Κρήτη μέσα λάμπει.

Ἐστὸν Τσάρον τὸν Νικόλαον τσ' Ὀρθοδοξίας στύλον,

ὀφείλομεν τὸν σεβασμὸν ὅσῳ ὑπάρχ' ὁ ἥλιος.

Νὰ τὸν φυλάττη ὁ Θεὸς αὐτὸν καὶ τὸν λαὸν του,

ὡς ἀδελφὸς Χριστιανὸς δίδει τὸν ἑαδελφόν του.

Πάρα πολὺ ἐπέμενε τὴν Κρήτη νὰ προικίσῃ,

μὲ τῆς Ἑλλάδος τὸν βλαστὸ τὸν θεῖό του νὰ τιμήσῃ.

Τὸ ξαδελφάκι του ἔστειλε, τὸ πολυαγαπημένο,

ὁ δεῦτερος Νικόλαος Τσάρος εὐλογημένος.

Ὁ ἱερός ὁ κληρὸς του ὡς ἀδελφὸς συνδράμει,

μὲ προσευχὰς καὶ συνδρομὰς τοὺς Κρήτας βοηθάει.

Τὴν ἀνασσα τὴν σεβαστὴ τσ' Ἀγγλίας τὴν Βικτώρια,

ὀφείλομεν νὰ πλέξωμεν στεφάνους ἀπὸ ρόδα,

Τοὺς Γάλλους τοὺς πολιτικούς θὰ τοὺς ἐγκωμιάσω,

διότι μᾶς ἠγάπησαν φιλέλληνας τοὺς κράζω.

Καὶ τὸν μονάρχην Ἰταλὸν Οὐμβέρτον τὸν γενναῖον,
καὶ Καναβάρων πρόεδρον μὲ δάφνη θὰ τοὺς στέψω.
Τς' Εὐρώπης τοὺς θαλασσινοὺς θέλω νὰ τοὺς φιλήσω,
μ' ἐγκόλπια τὰ στήθη τους πρέπει νὰ τὰ τιμῆσω.
Τὸν Μπένττολον τὸν Ἰταλό. Σκριδλωφ τὸν φίλον Ῥώσσον,
Νόελ τὸν Μ. Βρετανὸν καὶ Ποτιέ τὸν Γάλλον.
Τὰ τῶν τεσσάρων νόματα μὲ τὰ στρατεύματά των,
εἰς τὰς καρδίας τῶν Κρητῶν παντοτεινὰ θὰ γράψω.
Τὸν τύπο τὸν Εὐρωπαϊκὸ, θὰ τὸν εὐχαριστήσω,
μὲ ἄνθη Κρητικο-εὐόσμα πρέπει νὰ τὸν ῥαντίσω.
Ὅπου ἴψαλλε τὰ βάσανα καὶ μάθαινε ὁ κόσμος,
πῶς τυραννοῦσε ἡ Τουρκιά τς' ἀθώους ὑπηκόους.
Εὐχαριστοῦμεν ἑλεύθεροι γιὰ τὰ αἰσθήματά σας,
δὲν θὰ ἀλησμονήσωμεν τὰ βοηθήματά σας.
Μὴ σᾶς περάση λογισμὸς πῶς δὲν θὰ ἐνωθοῦμε,
ἡμεῖς θὰ τ' ἀπαιτήσωμε, πάντα θὰ εὐγνωμονοῦμε.
Ἐπόδουλοί μου Ἕλληνες γιὰ σᾶς θὰ προσπαθοῦμαι,
νὰ δείξωμε παράδειγμα, πάντα θὰ σᾶς θυμοῦμαι.
Πολὺ τὸ ἐχαρήκατε, ποσῶς δὲν μᾶς φθονεῖτε,
μάλιστα μᾶς συγχαίρετε καὶ μᾶς ἐλπιδοφορεῖτε.
Κ' ἐμεῖς αὐτὸ θὰ πράξωμε ὅταν θὰ ἔλθ' ἡ ὥρα
καὶ τὸν βωμὸν τσ' ἐλευθερίας θὰ στρώσωμε μὲ ρόδα.
Εἰς τοὺς Κυπρίους ἀδελφοὺς πρέπει ἓνα ψαλτῆρι,
διότι συνεχάρησαν τὴν Ἐλευθέρα Κρήτη.
Τὰ αἰσθήματά σας Κύπριοι, πολὺ μᾶς συγκινοῦσι,
καὶ μᾶς ἐκαταδέσμευσαν καὶ μᾶς εὐχαριστοῦσι.
Κρηῖτες καὶ Κύπριοι, Σάμιοι ἐλεύθεροι καὶ δοῦλοι,
ὅλοι θὰ τραγωδήσουμε τσ' ἐλευθερίας τραγοῦδι.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΜΟΥ

Μνημονεύετε τὴν ἡμέραν ταύτην ἐν ἧ
ἐξήλθατε ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας·
ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγε ὑμᾶς Κύριος.
(Τῆς Ἐξόδου, κεφ. 12').

Τὴν ἡμέραν ποῦ ὑψώθηκε ἡ Κρητικὴ σημαία,
καὶ ἦλθ' ὁ πρίγκηψ' στὰ Χανιά τὸ βράδυ τὸ ἑσπέρας.
Ἔπεσα γιὰ νὰ κοιμηθῶ 'ς τὴν κλίνην μου ἐπάνω.
καὶ εἶδα εἰς τὸν ὕπνον μου· φρικτὸ 'ναι τὸ ὄραμά μου.
Μοῦ ἦλθε μία ἑκτασις 'ς τὸν Ὀμαλὸν πῶς ἤμουν,
φαντάσματ' ἀπὸ σκελετοὺς πῶς μὲ περιστοιχίζουσαν,
Ποσῶς δὲν ἐφοβήθηκα ἀλλὰ συνομιλοῦσα,
μὲ τὰ ὀστᾶ τῶν ἀρχηγῶν καὶ τὰ γλυκοφιλοῦσα.
Τί ἱερότης; τί χαρά; ποῦ εἶχ' αὐτὴν τὴν ὥρα,
μὲ σκελετοὺς παληκαριῶν 'ς τοῦ Ὀμαλοῦ τὴν χώρα.
Λύρες, αὐλοὺς μοῦ παίζασι καὶ μὲ εὐχαριστοῦσαν,
γιατὶ ἐλευθερώθησαν καὶ μὲ καλησπεροῦσαν.
Αὐτὰ τὰ κόκκαλά 'τανε 'ς τὸ αἶμα βουτηγμένα,
κι' ἀπὸ μαχαίρας τῶν Τουρκῶν ἦσαν κατακομμένα.
Εἰς τὴν σφαγὴν ποῦ ἔγεινε 'ς τὸ Κάστρο καὶ Χανιά,
σ' αὐτὴν τὴν τρομερὰ 'ποχὴ ποῦ λέγ' ἡ ἱστορία.
Εἶδα γερόντων κεφαλὰς, νηπίων ποδαράκια,
καὶ κάποιες γρηαῖς ἐκλαίγασιν δι' ἐκεῖνα τὰ συμβάντα.
Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄμμοιροι ποῦ ἀδικοσφαγήσαν,
πολὺ τοὺς ἐλυπήθηκα καὶ τοὺς ἐθυμιάτισα.
Χριστέ πῶς τοὺς λυπήθηκα πολὺ 'σαν σαπημένοι,
ἦσαν καὶ ἀσαβάνωτοι οἱ κακαποδιασμένοι.
Ἄρα γε, εἶπα 'ς τὸν Θεὸν, δὲν τοῦ; γέννησε μάνα,
αὐτοὺς ποῦ κατεσφάγησαν καὶ τοὺς ἐκατακαύσαν.
Κρασί ἀμέσως γένηκε τοῦ Πρωτοπαπᾶ Πηγγάδα,
καὶ ἔλουγά τα τὰ ὀστᾶ ἀπ' τὴν ἀποφοράδα.

Κάποια ὄστᾶ μοῦ φάνησαν πῶς ἦσαν ἱερωμένα,
᾿ς τοῦ Θεολόγου τὴν μονὴν ἦσαν θυσιασμένα.
Ἰερεμίας, Ἰωακεὶμ, Ἰγνάτιον σφαγέντας,
Ἠγούμενον συμβούλιον κί᾿ ἄλλα πολλὰ κοπέλια.
Κί᾿ ἀφοῦ τὰ ἐκαθάρισα μὲ τὸ κρασί ἐκεῖνο,
τὰ τῶν Μαρτύρων κόκκαλα ἀμέσως τὰ γνωρίζω.
Τοὺς εἶπα, τ᾿ εἶν᾿ τὰ χάλιά τους ποῦ ᾿ναι ἡ εὐμορφία των;
καὶ μοῦ ᾿δειξαν τοὺς Οὐρανοὺς ποῦ εἶν᾿ τὰ πνεύματά των.
Ἐγὼ τοὺς ἐλυπήθηκα καὶ ἄρχησα νὰ κλαίω,
ἀλλὰ μὲ εἶπαν, ἀνανδρον κ᾿ ἔμεινα βουβαμένος.
Ἔνας μοῦ εἶπε σκελετὸς καὶ σὺ τέτοιος θὰ γίνης.
ἀλλ᾿ ἐπειδὴ εἶσαι ἀνανδρος προδότης νὰ μὴ γίνης.
Γλυκὺ μοῦ τὸν παρέστησε τὸν θάνατον τῆς μπάλας
καὶ μοῦ καυχολογούντανε τὰ νεκρικὰ συμβάντα.

Τοὺς βλέπω καὶ μαζεύθησαν χιλιάδες νὰ χορεύσουν
καὶ τραγουδοῦσαν εὐμορφα κ᾿ ἔμένα μοῦ ἄρσαν.
Καὶ ἄρχησαν νὰ τραγωδοῦν τὴν Κρήτ᾿ ἐγκωμιάζουσαν,
διότι εἶν᾿ ἐλεύθεροι κ᾿ ἔμένα πλησιάζουσαν.
Τόσοι πολλοὶ συνήχθησαν, ὁ Ὀμαλὸς γεμίζει,
καὶ ἕνας φίλος μου στενὸς ἀμέσως μὲ γνωρίζει.
Ἦτο ὁ Μιχάλης ὁ Ντεντὲς ὁ πολυαγαπητὸς μου,
᾿ς τὸν Πειραιᾶ μὲ ἔστειλε νὰ ᾿πῶ ᾿ς τὴν σύζυγόν του.
Νὰ κάμ᾿ ἡ Κρήτη (1) ὑπομονὴ αὐτῆ ἡ Παπαδοπούλα,
καθὼς καὶ ἡ μητέρα μου ἐχῆρεψε μικροῦλα.
Μοῦ ἔκανε παράπονα πῶς ἤμουνα κρυμμένος,
καὶ δὲν τὸν ἠκολούθησα ὡς ἤμουν ὠρμισμένος.
Μοὶ ὤμνυες ᾿στὰ ράσα σου πῶς θὰ μ᾿ ἀκολουθήσης,
νὰ ἔλθης ᾿ς τὴν πατρίδα μας καὶ σὺ νὰ πολεμήσης.
Σημαιοφόρο σ᾿ ἔκλεξα, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη,

(1) Τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς Κρήτης σύζυγος τοῦ φονευθέντος Μ. θυγάτηρ τοῦ ἐν Μήλῳ πρωτοερέως Χαραλάμπους Πυρουναῆκη Κρητὸς.

εἰς μίαν διαδήλωσιν καὶ εἰς ἑστὴν παραφροσύνη. (2)
Δὲν ἤπνε παληκαριὰ, ἔσδν λόγον σου δὲν ἑστάθης,
πάρα πολ' εἶσαι ἄνανδρος γιὰ τοῦτο μ' ἀπεστράφης.
Κ' ἐγὼ τῷ ἀπεκρίθηκα καὶ δικαιολογοῦμαι,
διὰ τὸ λάθος ποῦ ἔκαμα καὶ νὰ καταλυποῦμαι.
Ἄγαπητὲ Μιχάλη μου, δὲν εἶμαι ἑστὴν Ἑλλάδα,
μόν' κατὰ τύχην βρέθηκα ἑστῆς πόλις τὰ νησάκια.
Ἐστὴν Χάλκη, ποῦ ἔναι δὺς Σχολαὶ τοῦ γένους μας μεγάλαι,
ἔκει μέτα ἐκρυπτόμουνα παρὰ τοῖς Πατριάρχεις,
Πλησίον ἑστὸν Νικόδημον τῶν Ἱεροσολύμων,
εἶχα τὸ καταφύγιον ἑστὸν σεβαστὸν ἐκεῖνον.
Ἐκεῖ εἰς τὸν Θεϊότατον γέροντα Πατριάρχην,
ἔμαθα πῶς σκωτόθηκες! μέγα κακὸ μοῦ ἔφάνη.
Ἄμέσως σ' ἔμακάρισα, τρισάγιον σοῦ ἔστειλα,
ἑστὸν Ἄγιον Γεώργην τὸν Κρημνὸν γιὰ ἑσένα δεηθῆκα.
Κι' ἀμέσως μὲ ἐφίλησε, κρύα τὰ κόκκαλά του!
καὶ ἀπὸ μπάλαις τῶν Τουρκῶν τρέχουν τὰ αἵματά του.

Μόλις ἔτελειώσαμε αὐτὸ τὸ νεκρολόγι,
ἀμέσως ἐσιώπησε καὶ μὲ ἀποστομώνει.
Ἄγέλαις ἐσυνάχθησαν διὰ νὰ ξεφαντώσουν,
τῆς Κρήτης τὴν ἐλευθεριὰ καὶ νὰ τὴν στεφανώσουν.
Τὴ σούστα σούστα τραγωδοῦν κι' αὐτὸ τὸ πεντοζάλι,
τοῦ εἰκοσιένα οἱ νεκροὶ οἱ πρῶτοι Καπετάνιοι.
Τὸ πρόσταγμα τοὺς ἔδωσε ὁ γέρο-Ζαμπρακάκης,
γιὰ νὰ χορεύσουν τὸ συρτὸ ἑστὸ Πράσινο λειβάδι.
Σ' αὐτὸν τὸν ξακουστὸν χορὸν ἐγνώρισα καμπόσους,

(2) Ἐστὰ 1885—86 ὅταν οἱ Βούλγαροι κατέλαβον τὴν Α. Ῥωμυλίαν, καθ' ἣν ἐποχὴν καὶ ἡ Ἑλλὰς διεξεδίκει τὰ δικαιώματά της, τότε μὲ ἐξέλεξε σημαιοφόρον τοῦ καὶ διηρχέεθα Πειραιᾶ καὶ Ἀθήνας ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἀκολουθοῦντος καὶ ἀπεῖρου πλήθους ἐν μεγίστῃ διαδηλώσει, ἐκφωνηθέντων τριῶν πατριωτικῶν λόγων ἐν Πειραιεῖ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Παγκώστα, εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ Κυριακοῦ Διομήδους καὶ εἰς τὰς στήλας τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ὑπὸ ῥήτορος νεαροῦ Κρητός.

καὶ στάθηκα μὲ προσοχὴ γιὰ νὰ τοὺς καμαρόσω.

Ἐμπρὸς ἦταν ὁ Κόρακας ὁ δάσκαλος ὁ Γιάννης,
Τυρτίρης, Παῦλος ὁ Ντεπές, ὁ κύρης τοῦ Μιχάλη.
Κρυάρης Λεοντόκαρδος, Κορκύδης ὁ γενναῖος,
ὁ Διάκος ὁ Μελέτιος ὁ σταυροφορεμένος.

Καυρὸς, Ξηρᾶς, Καλλίνικος παπᾶς ὁ καμπουράκης,
Χριστοδουλάκης καὶ Χιωνιάς, Σαρῆκος, Ἄδαμάκης.
Καλαμαρίδης Τζεκιρτζής, Τρυφίλης καὶ ὁ Ντούνης,
Μάντακας καὶ Πρωτόπαπας ὁ ἥρωας Κλωνάρης.

Καρτσώνης, Βλάχος Τσάκονας καὶ Παπαδογιαννάκης.
Ἦρωας Κοκκίνης, Ἡρακλῆς μὲ τς' Ὀλγας τὸ σπαθάκι.

Ὁ Μαυρογένης, ὁ Σκουλᾶς καὶ ὁ Καλογεράκης,
σημαιοφόρος Γεώργιος, Χαιρέτης Φουντουλάκης.

Ὁ Ξεπατέρας Σήφακας, ὁ Λιάπης, ὁ Σηφάκης,
Πολις-Γεωργάκης, Σφακιανοὶ καὶ ἄλλοι Καπετάνιοι.

Γαλαναντώνης ξακουστὸς μ' αὐτὸ τὸ Μαλικούτη.
Παπάδες καὶ Νεόφυτος κι' ἄλλοι ἀπὸ τ' Ἀρκάδι.

Τς' ἀρχιερεῖς ποῦ κρέμασαν ἐκείνους διακρίνω,
τοὺς ἡγουμένους, Μοναχοὺς μὲ τὸν ἐγνωρίζω.

Πολλοὶ Ῥιζήτες ἄγνωστοὶ καὶ Ἀποκωρονιόταις,
Ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς μαζὺ καὶ ἀναγνώσται.

Τὸν Κάλλιστο ποῦ πέθανε μέσα εἰς τὸν Σατράπη,
ὅταν τὸν ἐφοβέρισε διὰ νὰ ὑπογράψῃ.

Ὅτι οἱ Κρήτες ἀρχηγοὶ ἦσανε ὅλοι κλέπταις,
καὶ τρέχουνε εἰς τὰ βουνὰ μὲ ταῖς σκουρομαχαίραις.

Ἄλλὰ τοῦ ἀπεκρίθηκε ὡς Ἱεράρχης ποῦ ἔτον,
ὅτ' εἶναι ἐντιμότεροι καὶ σοῦ τὸ ἀποδειχῶν.

Ἀμέσως τὸν ἐπέπληξε μία πατιὰ βαράει,
καὶ τότε λιποθύμησε ὡς μάρτυς ξεψυχάει.

Τὸν Κυδωνίας Μισαήλ τουπίκλῃν Μαρμαράκη,
ὅπου τὸν ἐποτιζάνε πασάδες τὸ φαρμάκι.

Πολλὰ ἔπαθε ὁ αἰοίδιμος εἰς τὰ ἐξήντα ἔξε,

εἰς τὴν σφαγὴν τοῦ Γερανοῦ ποῦ Ἰσλάμιζον τοὺς παῖδας.

Είδα καὶ τὸν Γεράσιμον τὸν ἅγιον Κισάμου,
τὸν ἀειφυγίας ἑξόριστον διὰ τὰ ποίμνιά του.
Αὐτὸς ἦταν π' ἀγίασεν εἰς τὰ ἐξήντα ἔξε,
τοὺς ἀρχηγούς τοὺς τέσσαρας κ' ἔγιναν μ' αὐτὸ πέντε.
Τοῦ Γερασίμου ἡ ζωὴ ἦτον ὑπὲρ πατρίδος,
αὐτὸς ποῦ μᾶς ἐπροίκισε τὸ ἱεροσπουδαστεῖον.
Τὸν Σφακιανὸν Γρηγόριον τὸν Ἱεροσιτείας,
ποῦ τίμησε τοὺς Σφακιανούς μ' ἐκείνην τὴν γραφίδα.
Τὸν Κυδωνίας Γαβριὴλ μὲ τὸν Μητροπολίτην,
Τιμέθειον τὸν σεβαστὸν μὲ τοὺς σταυρούς ἑστὰ στήθη.
Τὸν Ὑψιστον ἐδόξαζον τ' ἅγια κόκκαλά των,
αὐτοὶ ποῦ θυσιάσθησαν διὰ τὰ πάτριά των.
Μοῦ δώσασι κατάλογο νὰ πᾶ' νὰ χαιρετίσω,
τοὺς ἀρχηγούς τοὺς ζωντανούς καὶ νὰ τοὺς τ' ἀπαιτήσω.
Τὰ τέκνα μας μνημόσυνα θέλομε νὰ μᾶς δίδουν,
τώρα ποῦ ἑλευθερώθησαν καὶ νὰ μᾶς θυμιατίζουν.
Νὰ πλέξωσι ἐγκώμια γιὰ μᾶς τοὺς σκοτωμένους,
ποῦ δὲν προφθάσαμεν νὰ ἰδοῦμ' πασάδες ἔξωρισμένους.
Ἐγὼ τότε ὑπεσχέθηκα διὰ νὰ ἐκτελέσω,
τὴν προσταγὴ τὴν νεκρική καὶ νὰ τὴν μαντατέψω.
Μαντατοφόρος θὰ γενῶ νὰ πῶ ἑστὸς ἀρχηγούς μου,
ἑστὸς βουλευτὰς καὶ ἥρωας φίλους καὶ ἀδελφούς μου.
Καθῆκόν μου τὸ θεωρῶ τὸ ὄραμα νὰ εἶπω,
εἰς τὸν Χατζῆ τὸν ἀρχηγὸ καὶ νὰ τὸν ἐφιλήσω.
Χαζῆ Μιχάλη Γιάνναρη, ποῦ τίμησες τὴν Κρήτη,
ἄκουσε τί θὰ σὲ εἶπῶ καὶ μὴ μ' ἐπιτιμήσης.
Προσκάλεσε τοὺς φίλους σου καὶ συναγωνιστὰς σου,
τὸν Γογωνῆ, τὸν Κωσταρῆ, Μαθιὸ καὶ τὸν Σκαλίδη,
Παπα-Μαλέκο, Παντελεῆ καὶ Γιαννοδσβαρδάκη,
Κνιθάκι καὶ Μαρουλιανῶ καὶ Ἀνδρέα Κακουράκη.
Μ' ὄλα τὰ παληκάρια σας καὶ τοὺς σημαιοφόρους,
τοὺς Ρεθυμνιώτας, Σφακιανούς κι' ὄλους τοὺς Ἡρακλειώτας.
Κ' εὐγᾶτε εἰς τὸν Ὀμαλὸ ποῦ ναι νὰ κλησιδάκι,

καὶ κάμετε μνημόσυνα θυσία ἔπο σιτάρι.
Νεκρώσιμα ἄς ψάλλωσιν οἱ ἱερεῖς τῆς Κρήτης.
διὰ τοὺς Μαρτύρους ποῦ ἔσφαξαν καὶ σκότωσαν οἱ Μῆδοι.
Καὶ σεῖς λαμπάδες φέρετε ἔστας ἀνδρικός σας χεῖρας,
καὶ προσευχὰς καὶ δάκρυα, θυμιάσματα, μυρσίνας.
Νὰ ὁσφρανθοῦν τὰ κόκκαλα ὁσμὴν ἐλευθερίας,
αὐτὴν ποῦ ἀπολαύσατε ζῶντες, αὐτοὶ δὲν εἶδαν.
Καὶ τότε ἔκεινα τὰ ὀπτά μεγάλως θὰ χαροῦνε,
εἰς τὴν δευτέραν ἔλευσιν θὰ ξαναστηθοῦνε.
Ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ Κριτὴς διὰ νὰ μᾶς δικάσῃ,
καὶ ἕκαστος θ' ἀνταμειφθῆ συμφώνως μ' ὅ,τι πράξῃ.
Οἱ δίκαιοι θὰ λάβωσι στεφάνους ἀμαράντους,
ἁμαρτωλοὶ τὴν κόλασι διὰ τ' ἁμαρτήματά τους.
Τώρα λοιπὸν ποῦ εἴμεθα ἔστων ψεύτικο τὸν κόσμον,
ἄς κάμωμεν ἔργα καλλὰ γὰ νὰ μᾶς σώσῃ ὁ λους.
Ἄς δεηθῶμεν ἔστων Θεὸν νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ,
ἀπ' ἀοράτους καὶ ὀρατοὺς ἐχθροὺς τοὺς Χρῆνοὺς νὰ σώσῃ.
Νὰ ἔλθῃ ὁ καλὸς ποιμὴν ὁ λους νὰ μᾶς ποιμάνῃ,
ἁμαρτωλοὺς καὶ δίκαιους πάντας νὰ συγχωράῃ.
Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ τέλος ποτὲ δὲν θάχῃ,
μίαν χαρὰν νὰ ἔχωμεν ὁλοι, μικροὶ μεγάλοι.
Δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεὸς, νεκρῶν τε καὶ τῶν ζώντων,
καὶ ἡμεῖς καλὴν μετάνοιαν σ' αὐτὸν τὸν ψεύτη κόσμον.
Πρέπει νὰ ἑορτάζωμε ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα,
ποῦ ἡ δουλεία ἔπεσε, καὶ ἡ Κρήτη ἐλευθέρα.
Αἱ γενεαὶ ποῦ θάλλωσι, τὴν ἡμέρα νὰ τιμοῦνε,
ἔστων μῆνα τὸν Δεκέμβριον δις νὰ χαρακοποῦνε.
Νὰ στέφουν τὴν ἐλευθερίᾳ μὲ κλάδους μὲ μυρσίνα,
καὶ ἔστων Χριστὸν, ἔστων Βηθλεὲμ νὰ στέλνωσι προσκύνια.
Νὰ μνημονεύωμε λοιπὸν ὁλοι τοὺς σκοτωμένους,
τοὺς πατριώτας ἑλόντας καὶ τοὺς καπετανέους,
Ἡ μνήμη των παντοτεινὴ καὶ ἐλαφρὸ τὸ χῶμα,
τὰ πνεύματά των ἤσυχά ἔστων ἅπαντα αἰῶνα.

Νὰ μὴν ἀλησμονήσωμεν, καθὼς οἱ Ἰσραηλῆται,
τὴν ταραννίαν Φαραῶ, καὶ πάλιν σκλαβωθούμε.
Τὸ γένος τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὁσάκις ἠχμαλωτίσθη,
τὸν Κύριον ἐγκατέλιπεν γιὰ τοῦτο ἕκκληρίσθη.
Μὴν πέσωμεν εἰς ἀσωτιές καὶ ἑστῆς πολυτελείαις,
καὶ μᾶς τραβήξῃ ὁ Θεὸς ταῖς χεῖραις ταῖς ἀγίαις.
Καὶ ἔλθῃ ἄλλος βάρβαρος καὶ πάθουμε τὰ χεῖρω,
ὅσα κακὰ μᾶς ἔκαμε Ἀγαρηνῶν τὸ σκῆπτρο.
Πρέπει νὰ προσευχώμεθα καὶ γιὰ τοὺς ἐν τῇ δούλῃ,
εὐρισκομένους ἀδελφοὺς τοῦ τυραννοῦν οἱ τοῦρκοι.
Ὅσα τραβοῦν οἱ ἀδελφοί, ἐγὼ μόνον τὰ ξεύρω,
χρόνια πολλὰ ἄκαμα μαζὺ γι' αὐτὸ πάντα θὰ κλαίω.
Καὶ πεθαμμένος, καὶ νὰ ζῶ ἡ ψυχὴ μου θᾶνε μαύρη,
ὅσον νὰ λάβ' τὸ ἔθνος μου κείνα τοῦ εἶχε χάσει.
Ἡ πίστις μου εἰς τὸν Θεὸν εἶναι πολὺ μεγάλη,
κ' ἐλπίζω Ἑλλήν Χριστιανὸς δοῦλος νὰ μὴν ὑπάρξῃ.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ
ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗΝ ΜΟΝΗΝ ΑΡΚΑΔΙΟΥ

Ὁ πρίγκηψ ἐξεκίνησε νὰ πάγη εἰς τὸ Ἀρκάδι,
εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἐλευθερίας λαμπάδα γιὰ ν' ἀνάψῃ.
Ἐφθασε εἰς τὸ Ῥέθυμνο τοῦ ἐννέα τοῦ Γενάρη,
ἀρχιερεῖς τὸν δέχθησαν λαὸς καὶ Μουσουλμάνοι.
Γλυπτὴν εἰκόνα τοῦδωσε ὁ ἅγιος Ρεθύμνης,
καὶ τὸν ἐπροσηγόρευσε, εὐχὴ Χριστοῦ τοῦ δίδει.
Καὶ ὁ ἱμάμης εἰς τὸ Τζαμί ντουᾶ καμὲ κ' ἐκεῖνος,
καὶ ὅλοι οἱ Ὀθωμανοὶ τὸν ἐτιμοῦν ὡς φίλον.
Ἀλήθεια σείσθη ἡ Ρέθυμνος αὐτὴ τὴν ἅγια ἡμέρα
ποῦ πῆγ' ὁ Γεώργιος ἐκεῖ κ' εὐγῆκε εἰς τὴν Φορτέντζα.
Ὁ πρίγκηψ κ' οἱ ὑπαπισταὶ Καρπούνης καὶ Λεμπέσης,
πηγαίνει εἰς τ' Ἀρκάδιον, ἐξ Ἑλλάδος ἦν σταλμένος.
Καὶ πλῆθος ἄπειρον μαζὺ, Ρῶσσοι καβαλαραῖοι,
πρόξενοι κ' ὑποπρόξενοι καὶ οἱ Μαυροβουναῖοι.
Ὁ Τσουδερός ὡς πρόδρομος μὲ τὸ ἀπόσπασμά του,
πάγει ἐμπρὸς μὲ τ' ἄρματα ποῦ τίμησε ἡ γενεά του.
Οἱ χωρικοὶ τῶν περιβολιῶν, Πηγῆς, Μαρουλά, Λοῦτρα
ἀψίδας, μύρτα, ἄσματα, χοροὺς εἶχον ἔμπροστά των.
Καὶ ἀπ' τὰ πέριξ τὰ χωριὰ οἱ Κρήσσοι εἶχον φθάσει,
νὰ ἴδουν τὸν Μεσσία τοὺς κ' ἴσως ἡ καρδιά τοὺς γιάννη.
Εἰς τὸ σεπτὸν προσκύνημα εἰς τοῦ Ἀρκαδιοῦ τὴν πόρτα,
ἵσταται Ἑλλην πρίγκηπας σ' αὐτὴν τὴν ἅγια ὥρα.
Ὁ εὐσεβὴς ἠγούμενος καὶ ὁ γραμματισμένος,
Γαβριὴλ καὶ αὐτὸς χεὶ τῶνομα ὡς κ' ὀλοκαυτωμένος.
Εἰκόνα πὸ κυπάρισσον ἀπ' τῷ χει ποτίσει αἷμα,
προσέφερε εἰς τὸν Ἑλληνα ἁγιασμόν καὶ δῶρα.

Ἡ εἰκὼν αὐτὴ παρίστανε μεγάλους Βασιλέας,
τὸ Ὁρθοδοξίας στηριχτὰς τοὺς δύο Θεοττέπτας.
Μὲ ὄλην τὴν εὐλάβειαν ὁ πρίγκηψ προσκυνάει,
καὶ τότε ἔδακρύσσασι ὄλοι μικροὶ μεγάλοι.
Τὰ πέριξ ὄρη καὶ βουνὰ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν,
τὰ δένδρα ἔχορεύασι γιὰ τὰ αἰσθήματά του.
Τῶν δὲ μαρτύρων τὰ ὄστα κι' αὐτὰ μοσχοβολοῦταν,
ὡς κ' ἡ εἰκόνας τοῦ ναοῦ τὸν Γεώργη εὐλογοῦσαν.
Ὅλοι οἱ πατέρες κι' ὁ λαὸς δοξολογία ψάλλουν,
καὶ μὲ καρδίαν καθαρὰν τὸν Ὑψιστον δοξάζουν.
Καὶ εὐλογηθ' ὁ πρίγκηψας μὲ τὸ σημεῖον 'κεῖνο,
ποῦ βᾶστα ὁ Ἠγούμενος τότε 'ς τὸ πυρπολεῖο.
Τὰ πάντα ἐσεβάσθηκε ὅσα 'χει ἡ ἱστορία,
μ' ἐνδιαφέρο 'ξήταζε νὰ μάθῃ τὴν θυσία.
Ἡ πλέον ἱερά στιγμή 'του ὅταν 'ς τὸν πύργον 'πῆγε,
νὰ μακαρίσῃ τοὺς νεκροὺς ὅπως τὸ ἐποθοῦσε.
Αὐτοὺς τοὺς ἔθνομάρτυρας ἐκεῖ τοὺς ἔχουν θάψη,
γιὰ τοῦτο ὁ Γεώργιος 'πῆγε νὰ τοὺς θυμιάσῃ.
Τὸ ὄνομά του ἔγραψε μὲ σεβασμὸ 'ς τὸν πύργον,
καὶ κάτι τι 'ψιθύρισε 'ς τὸ ἱερὸ Θησεῖο.
Σ' αὐτὸ τὸν ἀνεμόμυλο τῆς ἱστορίας πύργον,
ἡ σημαία τῆς ἐνώσεως ὑπερηφάνως ἐστῆτο.
'Στὰ χίλια ὀκτακόσια καὶ 'στὰ ἐξήντα ἔξε,
ὅταν πολιορκήθησαν κ' ἐκάησαν χιλιάδες.
'Ἐκεῖθε μέσα 'στὰ ὄστα ὑπάρχει ἓνα κεφάλι,
μὲ δεκατέσσαρας σχισμὰς ἀπ' τῆς τουρκίᾳς τὴν σπάθη.
'Ἀράγε αὐτὴ ἡ κεφαλὴ νὰ ᾔῃαι Μωραΐτου,
ἢ Κρητικῷ παλικαριοῦ νὰ ἀγάλλετ' ἡ ψυχὴ του.
Εἰς αὐτὸν τὸν πύργον εὐρίσκονται ἀρχαῖοι καπετάνιοι,
Βέργος, Τριγέντης, Σαράτσογλους, Μίτσας καὶ ὁ Δακάλης.
Μπικιοστρατῆς καὶ Σίφακας καὶ χίλιοι Μωραΐταις,
ἐθελοντὲς καὶ ἥρωες Κρῆτες Στερεοελλαδίταις.
'Ο Γενεράλης ῥήτορας ἐξύμνησε τὸν τόπον,

τὸν ἱερὸν καὶ σεβαστὸν 'ποῦ ἴσταται ὁ Γεῶργος.

'Ο Ἥγεμὼν ἀπέρχεται πολὺ εὐχαριστημένος,
ἀπ' τ' Ἄρκαδιοῦ τὰ ἱερά εἶν' ἐνθουσιασμένος.

'Στοῦ Ἄρσανίου τὴν Μοῆν βούλεται νὰ ὑπάγη,
νὰ εὔρη γέρων Συμεῶν νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ.

'Ο Λελιδάκης Νεόφυτος ὑπερενενηκοντούτης,
ὡς πρέσβυς ἄλλος Συμεῶν Νῦν ἀπολεῖς τοῦ ψάλλει.

Με τὴν μεγάλην του χαρὰ ἐπίστρεφε 'στὰ ἴδια,
παρθέναις τὸν ἐράνασι ἀπὸ τὰ παραθύρια·

Εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Πηγῆς ἀψίδα εἶχον στήσει,
λεβέντιδες χωρεύασιν ε' αὐτὸ τὸ πανηγύρι.

Τοῦ Μαρουλαῖ καὶ Ἄδελε καὶ τὸ Παγκαλόχωρι,
καὶ Χαμαλεῦρι κάτοικοι τὸν ἐπροπέμπουν ὅλοι.

Τὸν ἀποχαιρετούσανε κ' εἰς τὸ καλὸν τὸν στέλνουν,
καὶ με ὑγεῖάν νὰ ἔξαναελθῇ αὐτὸ θὰ ἀπαντέχουν.

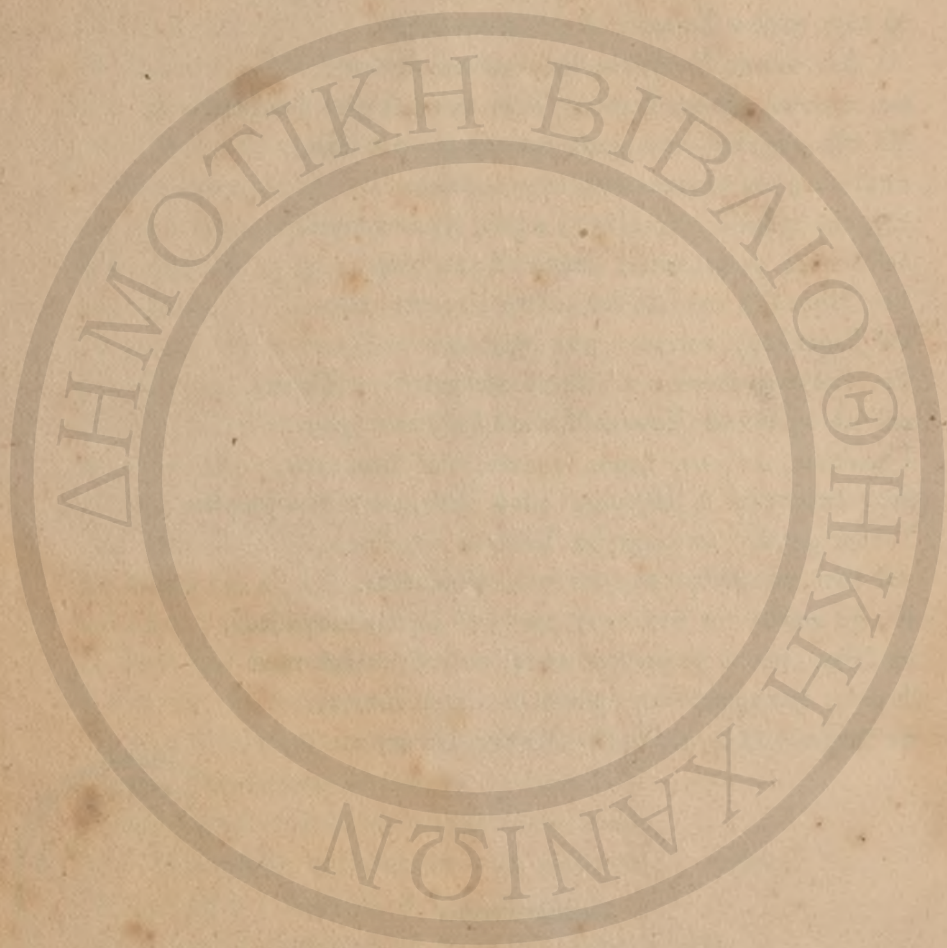
Τριακόσες, λέγουν, ἦτανε σημαῖες εἰς τὴν πόρτα,
ὅταν ἐπέστρεφε ὁ Ἥγεμὼν 'στοῦ Ῥεθυμνοῦ τὴν χώραν.

Τέτοια μεγάλ' ὑποδοχὴ τὸ Ῥέθυμνο δὲν εἶδε,
καὶ οὔτε περιγράφεται οὔτε στενογραφεῖται.

Εἰς τὸ καλὸν τὸν στέλνουσι καὶ τὸν ζητωκραυγάζουν,
νὰ ζήσῃ, νὰ τὸ χαίρωνται αὐτοὶ καὶ τὰ παιδιὰ των.

Φεύγει, ἐμπαρκαρίστη 'πιστρέφει 'στὰ Χανία,
ἀς ἔχῃ τὸν Θεὸν μαζὺ τὴν Μήτηρ Παναγία.

ΔΑΠΑΝΗ
Γ. ΜΑΤΣΑΓΓΕΛΗ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 2